

VIERAS KIELI VARHAISKASVATUKSESSA

Englanninkielinen teemaviikko päiväkotiin

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Hämeenlinnan korkeakoulukeskus, sosionomikoulutus

kevät, 2020

Sanni Dixon

Sosionomikoulutus
Hämeenlinnan korkeakoulukeskus

Tekijä	Sanni Dixon	Vuosi 2020
Työn nimi	Vieras kieli varhaiskasvatuksessa- englanninkielinen teema- viikko päiväkotiin	
Työn ohjaaja	Saija Karevaara	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tarkoituksena oli järjestää päiväkotiin englanninkielinen teemaviikko. Tavoitteena oli teemaviikon avulla innostaa lapsia englannin kielen oppimiseen. Toisena tavoitteena oli inspiroida kasvattajia englannin kielen käyttämisessä. Työn tilaajana oli eteläsuomalainen keskisuuri päiväkotikoti, joka ei ole kielirikasteinen päiväkotikoti. Vuosisuunnitelmassaan 2018–2019 päiväkotikoti on kuitenkin määritellyt tavoitteen tuoda englannin kieltä lasten päiväkotiarjen toimintoihin.

Tietoperustassa käsiteltiin varhaiskasvatusta, osallisuutta ja pienryhmätoimintaa, viisivuotiaan viitteellisestä kehityksestä, kielen kehitystä ja sen tukemista sekä vieraan ja toisen kielen oppimista. Työssä perusteltiin varhaisesta kielen oppimista. Toiminnallisena osuutena oli englanninkielinen teemaviikko päiväkodin yhden ryhmän viisivuotiaille lapsille, joita oli kahdeksan. Toiminta suunniteltiin pedagogisesti vastaamaan varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja lasten kiinnostuksen kohteita, joita selvitettiin lasten ryhmähaastattelulla ja kyselyllä ryhmän varhaiskasvattajille. Toimintaa havainnoivat ryhmän kasvattajat. Englantiviikko perustui kielisuihkumenetelmään, jossa tärkeää on luoda lapsille positiivista kuvaa kielestä ja kulttuureista ja tehdä kielen oppimisesta mukavaa. Kielisuihkua toteutettiin lapsille ominaisella tavalla, leikin tai esimerkiksi lorujen avulla.

Tuloksista ilmenee, että lapset oppivat viikon aikana hyvin englantia, kun he kokivat toiminnan mielekkääksi. Lapset olivat innoissaan englantiviikosta ja kertoivat uusista oppimisista sanoista kotona vanhemmille. Myös ryhmän varhaiskasvattajat innostuivat englannin kielen käyttämisestä, kun saivat käytännön esimerkkejä opetuksen toteuttamisesta. He kokivat toiminnan monipuoliseksi ja aikovat ottaa englantiviikolla saamansa ideat käyttöön ryhmän kanssa.

Avainsanat Vieraskielinen opetus, kielellinen kehitys, kielisuihkutus, varhaiskasvatus.

Sivut 56 sivua, joista liitteitä 18 sivua

Degree Programme in Social Services
Hämeenlinna University Centre

Author	Sanni Dixon	Year 2020
Subject	Foreign language in early childhood education - English theme week in daycare	
Supervisor	Saija Karevaara	

ABSTRACT

The purpose of this thesis was to organize an English language theme week for a small group of children in daycare. The small group was comprised of eight five-year-olds. In addition to the children, there were three early childhood educators participating during the week by observing and giving feedback. The objective of the theme week was to encourage and inspire both the children and the daycare staff to use English. The study was commissioned by a middle-sized daycare centre in southern Finland.

The theoretical framework of the study consisted of early childhood education, participation and group activities, development of five-year-olds, language development and ways to support it, and learning a foreign language. The thesis was a practice-based study and planning of the theme week was based on the Finnish National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care 2018 and on children's interests. A group interview with children and questionnaires for kindergarten teachers were used as research methods in this study.

The conclusions of the study show that children learn English quickly when they find it fun and are able to participate in the planning of the activities. The children were excited about the theme week and told their parents at home all the new words they had learned. Also the kindergarten teachers were inspired of English and motivated by the hands-on tips they got during the week. They considered the theme week's activities versatile and are going to use the activities later on with the group.

Keywords teaching foreign language, child linguistic development, early childhood education

Pages 56 pages including appendices 18 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TYÖELÄMÄYHTEYS	2
2.1	Opinnäytetyön työelämäyhteytenä päiväkotii	2
2.2	Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus	3
3	VARHAISKASVATUS TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ.....	3
3.1	Varhaiskasvatusta ohjaavat lait ja säädökset.....	3
3.2	Laaja-alainen oppiminen ja oppimisen alueet	4
3.3	Osallisuus ja pienryhmätoiminta varhaiskasvatuksessa	6
4	LAPSEN KIELEN KEHITYS JA KIELEN OPPIMINEN.....	7
4.1	Viisivuotias lapsi	7
4.2	Lapsen kielen kehitys	7
4.3	Vieraan ja toisen kielen oppiminen.....	9
4.4	Kielen kehityksen tukeminen	10
4.5	Lukeminen, musiikki ja kuvat kielen kehittymisen tukena	11
4.6	Kielikylpy ja kielisuihku.....	12
5	TOIMINNALLISEN OSUUDEN SUUNNITTELU	13
5.1	Englantiviikko päiväkodissa toiminnallisena opinnäytetyönä	13
5.2	Lasten ryhmähaastattelu.....	15
5.3	Haastatteluaineiston kategoria-analyysi.....	16
5.4	Aineiston analyysissä saadut kategoriat	17
5.4.1	Leikit ja pelit.....	17
5.4.2	Taide ja musiikki	18
5.4.3	Luonto.....	18
5.4.4	Liikunta	19
5.5	Kysely varhaiskasvattajille	19
5.6	Pedagogiset suunnitelmat.....	20
5.7	Havainnointi ja palautteen keruu.....	21
5.8	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	22
6	ENGLANTIVIIKON TOTEUTUS.....	23
6.1	Ensimmäinen päivä <i>Simon says</i>	23
6.2	Toinen päivä <i>Physical activities</i>	24
6.3	Kolmas päivä <i>Rhymes and animal bingo</i>	26
6.4	Neljäs päivä <i>I'm a little snowman</i>	28
6.5	Viides päivä <i>Treasure hunt</i>	29
6.6	Englantiviikon palaute	31
6.7	Johtopäätökset.....	32
7	POHDINTA JA ARVIOINTI	33

Liitteet

Liite 1	Suostumuslomake huoltajilta
Liite 2	Suostumus varhaiskasvattajilta
Liite 3	Kysely varhaiskasvattajille
Liite 4	Lasten teemahaastattelun runko
Liite 5	Pedagogiset suunnitelmat
Liite 6	Lorupussin lorut
Liite 7	Palautekysely havainnoitsijalle

1 JOHDANTO

Early language learning can have a positive impact on children's cognition (Puchta, 2015).

Varhaista kielen oppimista on tutkittu paljon. Monessa tutkimuksessa on todettu, että laadukas varhainen kielen opiskelu on hyödyllistä, sillä kieltä ehtii opiskella enemmän ja opiskelijan motivaatio kieltä kohtaan pysyy paremmin. Aivotutkimusten perusteella kielen opiskelu tulee aloittaa jo ennen esikouluikää, jos kielitaidossa pyritään syntyperäisen kielenpuhujan kielitasoon, esimerkiksi ääntämisessä. (Skinnari & Sjöberg, 2018, ss. 15–16)

Myös Suomessa varhaisen kielen oppimisen hyötyihin on kiinnitetty huomiota. Vuodesta 2020 kaikki ensimmäisen luokan opiskelijat alkavat opiskella A1-kieltä jo ensimmäisen vuoden keväänä. (OKM, 2018) Jo varhaiskasvatuksessa vieraisiin kieliin voidaan tutustua esimerkiksi kielisuihkutuksen avulla. Tarkoitus on, että varhaiskasvatuksessa opitut asiat auttaisivat lasta tulevaisuudessa. Kielisuihkutus on hyvä keino tukea lasten luonnollista uteliaisuutta kieliä ja eri kulttuureja kohtaan. Siinä tavoitteena on tuottaa onnistumisen kokemuksia vieraan kielen käytöstä ja herätellä kiinnostusta käytettyä vierasta kieltä kohtaan (Nikula & Marsh, 1997, s. 25).

Opetushallituksen tilastopalvelun vuonna 2017 tekemän tilaston mukaan kolmannella vuosiluokalla englantia A1-kielenään opiskelevia oli eniten, jopa 89,9 % kolmannen vuosiluokan oppilasmäärästä. Suomen kansainvälistyessä englannin kielen osaamisesta on tullut yhä tärkeämpää ja työelämässä lähes itsestäänselvyys. Englannin kielen yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi ja tilaajan toiveesta opinnäytetyöni aiheena on englanninkielinen teemaviikko viisivuotiaille. Opinnäytetyön tilaaja on eteläsuomalainen päiväkotia.

Englanninkielinen teemaviikko toteutetaan kielisuihkutuksen tavoin niin, että pääpaino on kielen käyttämisessä eikä kieliopillisiin asioihin kiinnitetä huomiota. Englannin lisäksi suomen kieli on käytössä englanti- ja suomenkielillä. Opinnäytetyön tavoitteena on myös innostaa varhaiskasvattajia englannin kielen käytössä ja antaa käytännön esimerkkejä siitä, miten kieltä voi lapsille opettaa. Tutkimusmenetelmänä lasten mielenkiinnon kohteiden selvittämiseksi käytettiin lasten ryhmähaastattelua ja kyselyä varhaiskasvattajille. Saatu aineisto sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (OPH, 2018) ohjasivat teemaviikon suunnittelua.

2 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TYÖELÄMÄYHTEYS

Hämeen ammattikorkeakoulun opinnäytetyöoppaan (HAMK, 2018, s. 5) mukaan toiminnallisen opinnäytetyön aiheen tulee olla peräisin työelämän tarpeista. Tämän opinnäytetyön työn aihe ja tavoite on muotoiltu yhteistyössä tilaajan kanssa, jotta voitiin varmistua aiheen ajankohtaisuudesta ja tarpeellisuudesta. Seuraavana esitellään opinnäytetyön työelämäyhteys sekä opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus.

2.1 Opinnäytetyön työelämäyhteytenä päiväkotia

Yhteistyökumppaniksi opinnäytetyölle valikoitui keski-suuri päiväkotia Etelä-Suomesta. Tarkoituksena on järjestää englanninkielinen teemaviikko lasten päivittäiseen toimintaympäristöön. Työelämäyhteys esitellään opinnäytetyössä nimettömänä, jotta varhaiskasvatushenkilökuntaa tai yhteistyöpäiväkodin lapsia ei voida missään tilanteessa tunnistaa opinnäytetyön raportissa.

Kesällä 2019 suoritin erikoistavan harjoittelun kyseiseen päiväkotia, jolloin sovin yhteistyöstä päiväkodin johtajan kanssa. Opinnäytetyön aihe lähti tilaajan toiveesta tuoda englannin kieltä päiväkotiarkeen lasten kanssa. Myös oma kiinnostukseni englannin kieltä ja kaksikielisyyttä kohtaan tukevat aiheen valintaa.

Päiväkodin tiloissa toimii viisi lapsiryhmää, joissa annetaan lapsille koko- ja osapäiväistä varhaiskasvatusta. Opinnäytetyöhöni osallistui työharjoittelustani tutun ryhmän viisivuotiaat lapset, jotta aikaa ei tarvitsisi käyttää tutustumiseen vaan lapset voisivat keskittyä englanninkielisen teemaviikon, josta myöhemmin käytän nimitystä englanti- viikko, toimintaan ja kielen oppimiseen. Ryhmän viisivuotiaita oli myös sopiva määrä pienryhmätoimintaan. Opinnäytetyön ajankohtana heitä oli ryhmässä kahdeksan. Viisivuotiaat valittiin opinnäytetyön kohderyhmäksi myös siksi, että heidän kielen kehityksensä taso mahdollisti monipuolisen pedagogisen toiminnan. Palaan lapsen kielen kehitykseen myöhemmin luvussa 4.

Päiväkotia ei ole kielirikasteinen päiväkotia, vaan päiväkodin pääkielenä on suomen kieli. Päiväkotia on kuitenkin määritellyt vuoden 2018–2019 vuosisuunnitelmassaan tavoitteen tuoda englannin kieltä lasten päiväkotiarjen toimintoihin. Kielirikasteinen varhaiskasvatusta on osa kaksikielistä varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatussuunnitelman (OPH, 2018, s. 52) mukaan kielirikasteisella varhaiskasvatuksella tarkoitetaan varhaiskasvatusta, jossa muulla kielellä järjestettävää toimintaa on alle 25 % varhaiskasvatuksesta. Toiminnan tulee olla suunniteltua ja säännöllistä toimintaa, jossa käytetään muuta kuin varhaiskasvatuksen kieltä. Varhaiskasvatuksen kieli voi Varhaiskasvatustilain (540/2018 § 8) mukaan olla suomi, ruotsi tai saame. Kunnan tehtävä on järjestää varhaiskasvatusta lapsen äidinkielen mukaan.

2.2 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyön tarkoituksena on siis järjestää päiväkotiin englanninkielinen teemaviikko, johon osallistuu pienryhmä viisivuotiaita lapsia. Englanninkielisen teemaviikon ensimmäisenä tavoitteena on innostaa lapsia englannin kielen opiskeluun ja käyttämiseen. Tarkoituksena on suunnitella ja toteuttaa lapsille mielekästä toimintaa, jossa heidän osallisuutensa otetaan huomioon jo suunnittelusta lähtien. Englannin kieli valittiin kielisuhkukieleksi, sillä tilaajapäiväkodin kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa oli yhtenä tavoitteena tuoda englannin kieltä lasten tietoisuuteen varhaiskasvatuksen arjessa sekä omasta kiinnostuksestani kieltä kohtaan.

Toisena opinnäytetyön tavoitteena on inspiroida ja motivoida päiväkodin työntekijöitä englannin kielen käyttämisessä. Englannin kieli on tuttu lähes kaikille aikuisille suomalaisille, myös tämän päiväkodin työntekijöille, mutta jos kieltä ei käytä arjessaan usein, sen käyttäminen voi jännittää ja tuntua hankalalta. Englannin kielen opettaminen lukuvuoden mittaan lapsille jää kuitenkin juuri päiväkodin työn tekijöille. Kielen oppiminen ja omaksuminen on hidasta eivätkä tapahdu viikossa, joten työntekijöiden tulisi tehdä englantia tutuksi lapsille säännöllisesti koko toimintavuoden ajan. Opinnäytetyön toiminnallisen osuuden pituudeksi rajattiin yksi viikko, jotta opinnäytetyö ei paisuisi liian suureksi mutta aikaa olisi riittävästi lasten innostamiseen ja työntekijöiden motivoimiseen.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiksi muotoutuivat seuraavat kaksi kysymystä:

- Miten järjestää lapsia innostavaa toimintaa englannin kielellä?
- Miten käyttää englannin kieltä päiväkodin arjessa?

3 VARHAISKASVATUS TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

Suomalaista varhaiskasvatusta ohjaavat Varhaiskasvatuslaki (540/2018) sekä valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (OPH, 2018). Tässä luvussa käsitellään varhaiskasvatusta ja sen perustehtävää, laaja-alaista oppimista ja oppimisen osa-alueita ja lasten osallisuutta sekä pienryhmätoimintaa. Laaja-alaisen oppimisen ja oppimisen osa-alueiden ovat osa pedagogisen toiminnan suunnittelua ja teorian pohjautuvat varhaiskasvatussuunnitelmaan perusteisiin (OPH, 2018).

3.1 Varhaiskasvatusta ohjaavat lait ja säädökset

Suomalainen varhaiskasvatus on tarkennettu kokonaisuudeksi, joka sisältää kasvatusta, opetusta ja hoivaa. Varhaiskasvatuksen tulee olla pedagogisesti painotettua, suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa. Toimintamuotoja varhaiskasvatukselle ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin

varhaiskasvatus. (OKM, n.d.) Varhaiskasvatus on osa Suomen koulutusjärjestelmää, ja sen toteutuessa laadukkaasti sillä voidaan edistää lapsen elinikäistä oppimista. Lapsen huoltajat tekevät päätöksen lapsen osallistumisesta varhaiskasvatukseen, joka on täysin vapaaehtoista. (OPH, n.d)

Suomen varhaiskasvatusta ohjaavat monet lait, määräykset ja velvoitteet. Varhaiskasvatuslaki on varhaiskasvatuksen perusta. Varhaiskasvatuslaissa on määritelty lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja säännökset laadukkaana varhaiskasvatuksen tuottamisesta. Varhaiskasvatuslaissa (540/2018 § 3) on mainittu varhaiskasvatukselle kymmenen tavoitetta, esimerkiksi lapsen kokonaisvaltaisen kasvun tukeminen sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen. Lain § 3 mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on esimerkiksi toteuttaa monipuolista pedagogista toimintaa, mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset, edistää elinikäistä oppimista sekä kehittää lapsen vuorovaikutus-taitoja. Erityisesti nämä tavoitteet ovat osa opinnäytetyötäni, joka painottuu pedagogisen toiminnan järjestämiseen ja vuorovaikutukseen.

Varhaiskasvatuslaissa (540/2018 § 21) on myös säädetty, että Opetushallituksen tehtävänä on laatia ja suunnitella valtakunnalliset varhaiskasvatuksen perusteet varhaiskasvatuslakiin perustuen. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, joka säätää varhaiskasvatuksen ensisijaiset sisällöt ja esimerkiksi monialaisen yhteistyön sisällöt. (OPH, 2018, s. 7) Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman tarkoituksena on varmistaa, että varhaiskasvatus olisi koko Suomessa tasavertaisesti toteutettu (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 § 21).

Jokaisessa kunnassa ja kaupungissa tehdään paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat valtakunnallisen suunnitelman pohjalta (OPH, n.d.). Jokaiselle lapselle päiväkodissa tai perhepäivähoidossa laaditaan myös lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma. Siihen kirjataan tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi sekä mahdollinen tuen tarve. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 § 23)

3.2 Laaja-alainen oppiminen ja oppimisen alueet

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan osaamistavoitteita, joita ympäröivä maailman asettaa ihmisen kehitykselle. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet ohjailevat varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden suunnittelua. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden oppimisen alueet puolestaan käsittelevät keskeisiä sisältöjä pedagogiselle toiminnalle. (OPH, 2018, ss. 23–24, 40)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (OPH, 2018, ss. 23–24) laaja-alaisella oppimisella tarkoitetaan kokonaisuutta, jossa tiedot, taidot, arvot ja asenteet yhdistyvät. Yhteiskunnan ja lapsia ympäröivän maailman muutokset asettavat tarpeen laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alaisen oppimisen kehittyminen jatkuu perusopetuksessa ja myöhemmässä elämässä,

mutta varhaiskasvatuksen tavoitteena on luoda laaja-alaiselle oppimiselle vankka pohja. Suunnitelman perusteissa laaja-alainen osaaminen on jaettu viiteen eri osa-alueeseen: ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologian osaaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen.

Varhaiskasvatuksen keskeiset tavoitteet ja sisällöt on sisällytetty viiteen eri osa-alueeseen, jotka ovat kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömme, tutkin ja toimin ympäristössäni sekä kasvan, liikun ja kehityn. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys on esitelty kuvassa 1. Lasten mielenkiinnonkohteet ovat perustana toiminnalle ja toiminta suunnitellaan eri laaja-alaisen oppimisen osa-alueita yhdistellen, aiheita ja ilmiöitä tarkastellen. (OPH, 2018, s. 40) Opinnäytetyön teemaviikon suunnittelussa lähtökohtina olivat oppimisen alueet ja lasten mielenkiinnon kohteet.

Kuva 1. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys (OPH, 2018, s. 36).

3.3 Osallisuus ja pienryhmätoiminta varhaiskasvatuksessa

Osallisuus voidaan määritellä tunteeksi, joka syntyy, kun ihminen kokee kuuluvansa joukkoon tai yhteisöön. Ihmisellä, joka tuntee osallisuutta, on mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Osallisuus voi ilmentyä eri tavoin. Kansallisella tasolla se voi tarkoittaa mahdollisuutta vaikuttaa yhteiskunnan asioihin, mutta yhteisöissä osallisuus tulee esiin esimerkiksi jäsenten välisenä arvostuksena ja luottamuksena. Kokemus osallisuudesta voi ehkäistä syrjäytymistä, ja se perustuu vapaaehtoisuuteen. (THL, 2019)

Varhaiskasvatuksessa lapsen osallisuus ymmärretään lapsen mahdollisuutena vaikuttaa päiväkodin arjessa. Lapsen kohtaaminen ja mielipiteiden arvostaminen on tärkeä osa osallisuuden edistämistä. (OPH, 2018, ss. 26–30) Varhaiskasvatuslaki (540/2018 § 20) vaatii, että lasten mielipiteet ja toiveet on kuunneltava ja on otettava huomioon lapsen ikätason velvoittavalla tavalla toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Opinnäytetyössäni kuuntelen ja huomioin lasten toiveet toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Toiminnan arviointiin pääsevät osallistumaan sekä lapset, että varhaiskasvattajat.

Opinnäytetyöni sisältää pienryhmätoimintaa. Pienryhmätoiminnan käsite on vakiintunut 2000-luvun alussa varhaiskasvatukseen. Sillä tarkoitetaan lapsiryhmän suunnitellusti jakamista pienempiin ryhmiin, joissa toimintaa järjestetään. Pienryhmätoimintaa voidaan organisoida monella eri tavalla, riippuen työntekijöiden työvuoroista tai toimintatiloista. Toiminta-aika pienryhmittäin toteutetaan usein aamupäiväisin, jossain päiväkodeissa myös iltpäiväisin. Tavallista kuitenkin on, etteivät lapset toimi koko päiväkodissa vietettyä aikaa pienryhmissä. (Raittila, 2013, ss. 74–80) Varhaiskasvatus-suunnitelman perusteissa (OPH, 2018, ss. 28–29) kuvataan seuraavasti: ”Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä toimitaan joustavasti erikokoisissa ryhmissä, joissa jokaisella yhteisön jäsenellä on mahdollisuus osallistua toimintaan ja vuorovaikutukseen. Toiminta pedagogisesti tarkoituksenmukaisissa ryhmissä edistää lasten ja henkilöstön keskittymistä sekä lapsilähtöistä toimintaa.”

Pienryhmän tarkoituksena on, että jokainen jäsen tulisi kuulluksi ja vuorovaikutus helpottuisi. Pelkästään lasten ryhmiin jakaminen ei ole kuitenkaan laadukkaan varhaiskasvatuksen tae (Neitola, 2017, s. 26). Pienryhmätoiminnassa tilanteet usein pysyvät kuitenkin paremmin hallinnassa, lapset pystyvät keskittymään paremmin ja saavat äänensä kuulumaan helpommin (Alijoki & Pihjala, 2016, s. 273).

4 LAPSEN KIELEN KEHITYS JA KIELEN OPPIMINEN

Opinnäytetyöni keskeisiä käsitteitä ovat varhaiskasvatuksen lisäksi viisivuotiaan lapsen kehitys, lapsen kielen kehitys, vieraan ja toisen kielen oppiminen sekä kielen kehityksen tukeminen. Näitä tarkastellaan asiantuntija- sekä tutkimustietoon perustuen. Opinnäytetyön englantiviikkoon osallistujat olivat viisivuotiaita, joten viisivuotiaan viitteelliseen kehitysvaiheeseen tutustuminen helpottaa heidän psyykkisen, motorisen ja sosiaalisten taitotasojen tarjoamien mahdollisuuksien sekä rajoitusten ymmärtämistä, pedagogisen toiminnan kannalta.

4.1 Viisivuotias lapsi

Opinnäytetyöni englanninkielinen teemaviikko suunniteltiin ja toteutettiin viisivuotiaille lapsille. Tässä esitetyt kehitysvaiheet ovat viitteellisiä, sillä jokainen lapsi kasvaa yksilöllisesti. Viisivuotias on itsenäinen mutta kaipaa vielä aikuisen rohkaisua ja tukea.

Karkeamotoriset taidot ovat kehittyneet niin, että lapsen liikkuminen on sujuvaa ja lapsi osaa yhdistää eri liikkeitä sulavasti. Lapsi liikkuu paljon ja osaa kiipeillä, hyppiä ja juosta taitavasti. Myös silmän ja käden yhteistyö ja sorminäppäryys kehittyy ja lapsi alkaa pidellä kynää oikein ja osaa pujotella helmiä lankaan. Lapsi osaa piirtää ja harjoittelee oman nimen kirjoittamista. (MLL, 2018)

Oppiminen alkaa kiihtyä, ja esimerkiksi numerot alkavat kiinnostaa. Muisti on jo hyvin kehittynyt ja lapsi ymmärtää erilaisia käsitteitä, esim. nopeasti ja hitaasti. Viisivuotias on omatoiminen ja itsenäinen, mutta kuitenkin tunteet voivat ailahtella usein ja kiukuttelu on vielä normaalia tässä ikävaiheessa. Sosiaaliset taidot ovat jo hyvin kehittyneet ja yhteisleikki onnistuu hyvin. Toisaalta yhteisleikeissä lapsi osaa jo neuvotella ja hermostuessaan kaverille lapsi voi puhua hyvinkin kipeästi. Lapsi ymmärtää jo oikean ja väärän eron ja nauttii erilaisista peleistä ja leikeistä, joissa on selkeät säännöt. (MLL, 2018)

4.2 Lapsen kielen kehitys

Kieli ja kielitaito ovat monimutkaisia kokonaisuuksia. Kielen kautta voidaan ilmaista ajatuksia ja kommunikoida muiden ihmisten kanssa. Kieli voidaan nähdä kommunikointijärjestelmänä, jossa on eri tasoja: äänteellinen, kielipillinen, lauserakenteen ja merkityksen taso. (Pietilä & Lintunen, 2014, s. 20) Launonen (2007, s. 17) toteaa, että toisaalta kielellä voidaan tarkoittaa myös viittomien käyttöä, kuvallista viestintää ja eleillä viestintää.

Neurobiologinen kehitys määrittelee kielellisten taitojen sisäistämistä. Kielellisiin taitoihin luokitellaan kuuloerottelun kehittyminen, äänneiden

tunnistaminen ja tuottaminen, puherytmin tunnistaminen, sanojen ymmärtäminen sekä kyky muodostaa sanoista laajempia kokonaisuuksia. Opittava kieli ei ole ratkaiseva tekijä kielen kehitysvaiheita seurattaessa, sillä kielen kehityksen vaiheet ovat suurin piirtein samat kielestä riippumatta. (Korpilahti & Pihlaja, 2018, ss. 184–185) Alla kuvataan kielen kehityksen vaiheita, mutta on hyvä muistaa, että jokainen lapsi kehittyy yksilöllisesti ja tässä kuvatut ikävuodet ja niihin liittyvät kehityksen tasot ovat suuntaa antavia.

Lapsen kieli alkaa muotoutua jo vastasyntyneenä. Vuorovaikutustaidot, jotka toimivat kielitaidon perustana, kehittyvät heti lapsen synnyttyä. Aikuinen luo vuorovaikutuksen puitteet, joihin vauva alkaa sopeuttaa toimintaansa. Toisaalta myös aikuinen tulkitsee lasta ja alkaa mukauttaa toimintaansa vauvan toimintaan suhtautuen. Voidaankin puhua keskinäisestä virittäytymisestä, jossa molemmat mukauttavat toimintaansa suhteessa toiseen. (Launonen, 2007, s. 20) Turvallinen vuorovaikutus on oleellinen osa kielellisten taitojen kehitystä (Korpilahti & Pihlaja, 2018, s. 185).

Kielen omaksumisen ensimmäisiä vaiheita ovat tunneilmaisu ja katsekontakti. Vauva hakee katsekontaktia toiseen ihmiseen ja ilmaisee itkulla tunteitaan. (Korpilahti & Pihlaja, 2018, s. 184) Vastasyntyneenä vauvan ääntely on hyvin vähäistä. Pikkuhiljaa ääntelyjaksot kuitenkin pitenevät ja lisääntyvät erityisesti seurustelutilanteissa. (Launonen, 2007, s. 27) Vauva alkaa matkia hoitajiensa suunliikkeitä ja ympärillään kuulemiaan äänneitä. Vähitellen vauva alkaa jokellella tavoitellen äidinkieltä perusäänteitä. (Korpilahti & Pihlaja, 2018, s. 185)

Ensimmäisen ikävuoden lähestyessä vauva alkaa kiinnostua sanoista ja käyttää eleitä ja ilmeitä ilmaistakseen itseään (Aro & Siiskonen, 2014, s. 16). Ensimmäisenä ja toisena ikävuotena on äänneiden kehittymisen aikaa. Vauva oppii ensin sanomaan vokaaleja, sillä konsonantit ja konsonanttiryhmät ovat suomen kielessä vaikeampia. Yksittäisten sanojen merkitykset alkavat hahmottua lapselle. Noin yksivuotiaana lapsi oppii ensimmäisiä sanojaan. Vähitellen lapsen sanasto karttuu ja kaksivuotiaan ydinsanasto on jo noin 50 sanaa. Kaksivuotiaan ydinsanastoon kuuluu keskeisesti substantiivit ja verbejä. Lapsi osaa myös yhdistellä sanoja kahden sanan lauseiksi. (Lyytinen, 2014, s. 55–57)

Kolmeen ikävuoteen mennessä lapsi osaa äidinkieltä perustaidot ja pystyy keskustelemaan toisen kanssa. Lapsi osaa kertoa jo omista asioistaan ja vastaamaan kysymyksiin. (Korpilahti & Pihlaja, 2018, s. 188) Lauseet vähitellen pitenevät ja lapsi kuvailee jo tekemistä ja paikkoja. Neljävuotiaana lapsi on jo taitava keskustelija ja kyselijä. (Aro & Siiskonen, 2014, ss. 18–19) Neljävuotias osaa käyttää eri aikamuotoja ja apuverbejä. Puhe on helpposti ymmärrettävää ja lapsi osaa taivuttaa verbejä sijamuodoissa. Tunteiden sanallinen ilmaisu alkaa kehittyä. (Korpilahti & Pihlaja, 2018, s. 189)

Äänteet ja kirjaimet alkavat kiinnostaa lasta noin viisivuotiaana. Sanojen ääntäminen ja taivutus on yleiskielen mukaista ja viisivuotias muodostaa lauseita kielen perussääntöjen mukaisesti. Lapsi osaa tuottaa jo omia tarinoita ja käyttää taitavasti eri sanaluokan sanoja. Kuuteen ikävuoteen mennessä lapsi osaa jo yli 10 000 sanaa. Perusvuorovaikutus taidot ovat jo kehittyneet ja lapsi pystyy vuorottelemaan keskustelussa. Lapsi osaa toimia ohjeiden mukaisesti ja kykenee kuuntelemaan satuja ilman kuvia. (Korpilahti & Pihlaja, 2018, s. 189) Osa lapsista oppii lukemaan jo esikouluiässä (Aro & Siiskonen, 2014, ss. 13–20).

4.3 Vieraan ja toisen kielen oppiminen

Puhekielessä käsitteet vieras ja toinen kieli helposti sekoittuvat, eikä niiden määrittely aina yksiselitteistä. Vieraalla kielellä tarkoitetaan kieltä, jolla ei ole virallista asemaa maassa. Suomessa viralliset kielet ovat suomi ja ruotsi, joten englantia luokitellaan vieraaksi kieleksi, koska sillä ei ole virallisen kielen asemaa, vaikka se useimmille suomalaisille tuttu kieli onkin. Toinen kieli tarkoittaa usein maan virallista kieltä tai laajasti käytettyä kieltä puhujan ympäristössä. Suomessa asuvalle maahanmuuttajalle suomen kielestä voidaan puhua toisena kielenä, tai esimerkiksi ruotsin kieli voi Suomessa olla toinen kieli. Käsitteet ovat kuitenkin hieman ongelmallisia, sillä ruotsin kieli ei ole kaikkialla Suomessa laajalti käytössä, mutta englannin kieltä taas useampi suomalainen kuulee ympäristössään. Toisen ja vieraan kielen käsitteet määritellään kuitenkin maakohtaisesti viralliset kielet huomioiden. (Pietilä & Lintunen, 2014, ss. 13–14)

Kieltä voidaan oppia erilaisissa tilanteissa ja erilaisilla tavoilla. Toisen ja vieraan kielen oppimisessa on paljon samankaltaisuuksia kuin ensikielen oppimisessa, jos toinen tai vieras kieli opitaan varhaislapsuudessa (Halme, 2011, s. 90). Kielen oppiminen eri tavoilla voi tapahtua joko oppimalla tai omaksumalla. Kielen omaksumisella tarkoitetaan kielen omaksumista alitajuntaisesti. Silloin virheitä ei korjata ja kielen käyttäjä ei välttämättä osaa kertoa kielen sääntöjä. Äidinkielenä lapsi oppii omaksumalla, kommunikoiden kielellä vuorovaikutustilanteissa. Myös toinen tai vieras kieli voidaan oppia omaksumalla. Oppiminen eroaa omaksumisesta siten, että se on tiedostettua toimintaa, johon kuuluu sääntöjen opetusta. Opettajan ei tarvitse välttämättä puhua opetettavaa kieltä äidinkielenään, ja oppilaat oppivat kieliopillisia sääntöjä kieltä opiskellessaan. (Pietilä & Lintunen, 2014, s. 12)

Kivijärven (2017, s. 257) mukaan vahva äidinkieli toimii perustana toiselle ja vieraalle kielelle. Jotta uuden kielen kehitys olisi helpompaa, äidinkielen olisi hyvä kehittyä niin, että kielellinen ajattelu onnistuu. Jos ympäristön kieli on muu kuin lapsen kotona käytetty äidinkieli, on tärkeää panostaa äidinkielen tukemiseen. Kaksi- tai monikielisyys eivät tapahdu automaattisesti, vaan lapsen kielen kehityksen tukemiseksi on tehtävä töitä. (Hakamo, 2011, s. 21) Kaksikieliselle kahden eri kielen kielitaidon osa-alueet eivät usein kehity yhtä vahvoina (Halme, 2011, s. 90).

Uuden kielen oppiessaan oppija joutuu kielikontaktiin, jossa vähintään kaksi kieltä kohtaa, äidinkieli ja uusi opittu kieli. Uutta kieltä oppiessa kielen käyttäjä voi käyttää uudessa kielessä äidinkiellensä sanajärjestystä tai muistaa sanan vain toisella kielellä. Tällaista kielten vaikutusta toisiinsa kutsutaan transfer-ilmiöksi tai siirtovaikutukseksi. Siirtovaikutus on moninainen ilmiö. Siinä äidinkielen sanoja tai äänneitä voidaan siirtää uuteen kieleen, vaikka ne eivät olisikaan osa sitä. Myös opittavan kielen piirteitä saattaa siirtyä äidinkieleen. Nykykäsityksen mukaan oppilaat hyödyntävät kielen opiskelussa kaikki havaitsemansa yhtäläisyydet aiemman kielellisen tietonsa kanssa. (Pietilä & Lintunen, 2014, s. 18)

Varhaiskasvatuksessa vieras- ja monikielisten lasten kielitaitoa sekä kieli- ja kulttuuri-identiteettien ja itsetunnon kehittymistä tulee tukea monipuolisesti monin eri keinoin. Ensisijaisesti vastuu lapsen äidinkielen tukemisessa on lapsen vanhemmilla, mutta päivähoidossa voidaan mahdollisuuksien mukaan järjestää tilaisuuksia käyttää tai omaksua omaa äidinkieltään. (OPH, 2018, s. 50) Varhaiskasvattajien tulee olla valmiita antaa vanhemmille tietoa, miten lapsen kielen kehittymistä voidaan kotona tukea ja rohkaista lapsia käyttämään äidinkieltään (Kivijärvi, 2017, ss. 256–257).

Kielen oppiminen on koko elämän pituinen oppimisprosessi. Kielen käyttäminen on tärkeä osa kielen oppimisprosessia. Opiskelijoiden tai opettajan tarvitse pelätä virheitä, sillä tärkeintä kommunikaatiossa on se, että osapuolet ymmärtävät toisiaan. (Pietilä & Lintunen, 2014, s. 22) Pienten lasten opettamisessa tärkeintä on, että opettaja käyttää lapsen ikätasolle sopivia metodeja sekä varmistaa, että tilanne on rento ja lapsilla on hauskaa. Lasten kanssa vierasta kieltä opetellessa on parasta keskittyä kieliopin sijaan käytännön tason kielen käyttämiseen esimerkiksi laulujen tai leikkien avulla. (Puchta, 2015)

4.4 Kielen kehityksen tukeminen

Lapsen kielen kehityksen tukeminen on tärkeä osa varhaiskasvatusta, koska kielen kehitys tapahtuu suurimmaksi osin varhaiskasvatusiässä (Merkoski & Pihlaja, 2018, s. 201). Kielellisten taitojen tukeminen voidaan jakaa kolmeen erilaiseen toimintaan: lapsilähtöiseen, vuorovaikutusta ohjaavaan sekä kieltä mallintavaan toimintaan. Lapsilähtöinen toiminnan lähtökohtana ovat lapsen omat kiinnostuksen kohteet ja se sisältää tekemistä aikuisen kanssa. Vuorovaikutuksessa suunnataan lapsen huomio ympärillä oleviin asioihin ja esineisiin sekä nimetään lasta kiinnostavia asioita. Vuorovaikutusta ohjaava toiminta tarkoittaa sitä, että aikuinen rohkaisee lasta ottamaan osaa keskusteluun ja esittää avoimia kysymyksiä helpottamaan lasten keskinäistä kommunikaatiota. Kielen mallintamisen tavoitteena on rikastaa lapsen sanavarastoa käyttämällä vaihtelevaa ja laajaa sanastoa. Lapsen ilmaisua ei korjata, sanojen merkityssisältöjä vahvistetaan sekä kysymyksiä esittämällä ja komennoinnilla voidaan mallintaa kieltä lapselle. (Korpilahti & Pihlaja, 2018, s. 185)

Vuorovaikutuksen ja kielen kehityksen tukeminen on erityisen tärkeää, jos lapsella on puheen kehityksen viivästyä tai esimerkiksi autismispektrin piirteitä. Puhetta tukevia tai korvaavia kommunikointikeinoja kutsutaan esteettömäksi viestinnäksi, jolla voidaan auttaa lasta ymmärtämään paremmin ja antaa keinoja ilmaista itseään. Esteettömällä viestinnällä voidaan tukea koko lapsiryhmän vuorovaikutusta. (Merikoski & Pihlaja, 2018, s. 201) Esteettömistä viestinnän keinoista tunnetuin ovat tukiviittomat. Ne eivät ole viittomakieltä, mutta tukiviittomat on lainattu viittomakielestä. Tukiviittomien tarkoitus on olla kommunikaation välineenä ja tukea puhetta. Tukiviittomia käytetään symbolisoimaan sanoja, ne toimivatkin puheen visualisointina. Aloittaessa tukiviittomien käyttö lauseissa voi käyttää yhtä tukiviittomaa ja myöhemmin lauseesta voidaan viittoja useampikin sana. Tukiviittomia ei tarvitse käyttää kuitenkaan useampaa kuin pari samassa lauseessa. (Merikoski & Pihlaja, 2018, ss. 205–206) Opinnäytetyöni toiminnallisessa osuudessa eli englanninkielisellä teemaviikolla käytämme tukiviittomia, esimerkiksi ”Good morning”, koska sen lapset tietävät jo ja sitä oli ryhmässä käytetty myös suomen kieltä puhuttaessa.

4.5 Lukeminen, musiikki ja kuvat kielen kehittymisen tukena

Satujen kuuntelu on tehokas tapa harjaannuttaa kielellistä kehittymistä. Kielellisen kehittymisen lisäksi satujen kautta voidaan harjoitella tunnetaitoja ja tukea lasten sosiaalisia taitoja. Sanavarasto kasvaa tarinoita kuunnellessa ja satuja kuunnellessa on hyvä mahdollisuus harjoitella keskittymistä. (Hakamo, 2011, s. 60) Sanojen merkityksiä pohtimista ja uusien käsitteiden käyttämistä asiayhteyksissään voidaan harjoitella lukemisen ja keskustelun kautta (OPH, 2018, s. 42). Vuorovaikutus aikuisen ja lapsen välillä on merkittävää ääneen lukemisen hyötyjen kannalta. Kielellisen taidot kehittyvät ääneen lukemisen yhteydessä parhaiten, kun aikuinen liittää kirjan tapahtumat lapsen omaan maailmaan. Keskustellen ja kysymyksiä esittäen aikuinen voi ohjata lukukokemuksen lapsen kehityksen tasolle. (Hakamo, 2011, s. 61)

Varhaiskasvatussuunnitelman (OPH, 2018, ss. 42–43) mukaan yhtenä varhaiskasvatuksen tavoitteena on kehittää lasten musiikillisen ja sanallisen sekä kehollisen ilmaisua. Varhaiskasvatuksessa tapahtuvan musiikillisen ilmaisun tehtävänä on luoda lapsille musiikillisia kokemuksia ja tukea lapsen kehitystä musiikillisen toiminnan kautta. Toiminta voi olla esimerkiksi laulamista, loruilua, musiikin kuuntelua, musiikkiliikuntaa ja eri soittimien soittamista. Musiikillinen toiminta luo lapsille kokemuksia perussykkeestä, sanarytmeistä ja kehosoitamisesta.

Musiikki onkin hyvä keino edistää lapsen kielen kehittymistä. Etenkin laulamisella ja loruilla voidaan rikastuttaa kieltä ja se on usein lapsille mielekästä. Musiikin ja kielen rakenne on hyvin samanlainen ja niillä on paljon yhteisiä tekijöitä. Yhteisiä piirteitä ovat esimerkiksi melodia, lauserakenne ja rytmi. Molemmat ovat vuorovaikutusta ja perustuvat kuuntelemiseen ja kuulemiseen. Laulaminen ja puhuminen ovat tärkeä osa itseilmaisua.

(Ruokonen, 2011, s. 67) Kielen kehityksessä keskeistä on äänen kesto ja äänistä muodostuva rytmi. Äänentaajuuksien ja korkeuden erottaminen on myös osa kielen kehitystä. Puheessa äänen korkeutta kutsutaan intonaatioksi, musiikissa melodiaksi. Puheen ja musiikin kestojen, painotuksien sekä fraasien tunnistaminen ovat tärkeitä, jotta voi myöhemmin oppia lukemaan ja kirjoittamaan. Musiikin avulla voidaan parantaa sanallista muistia ja auttaa lapsia, joilla on kielellisiä erityisvaikeuksia. (Ruokonen, 2011, s.68)

Kuvien käyttö on yleistä varhaiskasvatuksessa. Kuvat toimivat kielen symboleina ja voivat olla tukemassa vuorovaikutusta. Käyttäessä on hyvä edetä lapsilähtöisesti ja ottaa kuvat mukaan perushoitotilanteisiin sekä lauluihin ja leikkeihin. Keskusteluihin kuvat tuovat monipuolisuutta, sillä ne toimivat myös muistin tukena ja niiden avulla voidaan puhua esimerkiksi menneestä tai valmistella lapsia tulevaan. (Merikoski & Pihlaja, 2018, ss. 207–208) Opinnäytetyössä käytettiin kuvia suunnitteluvaiheessa lasten kiinnostuksen kohteita selvitettäessä sekä englantiviikolla sanojen opetteluissa.

4.6 Kielikylpy ja kielisuihku

Kielikylpy on opetusohjelma, jota käytetään vieraan kielen opettamisessa. Se on tunnetumpi ja laajempi menetelmä kuin kielisuihku. Kielikylpylle ei ole lyhyttä määritelmää, sillä sitä voidaan soveltaa eri vastaanottajille. Opetuksen tulee kuitenkin sisältää tiettyjä piirteitä, jotta se täyttää kielikylvyn määritelmän. Kielikylpy on tarkoitettu käytettäväksi lasten kanssa varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa sekä koulussa. Kielikylpyopetus alkaa varhaiskasvatusiässä ja jatkuu läpi peruskoulun. (Bergroth, 2015, s. 1) Aluksi opetuksessa painotetaan kielen ymmärtämistä, eikä käyttämistä. Kielikylpyopettajan tulee osata ja ymmärtää lasten äidinkieltä, vaikka käyttääkin opetuksessa vain kielikylpykieltä. Vähitellen oppilaat alkavat käyttää kielikylpykieltä, kun ovat siihen itse valmiita. Merkittävää menetelmässä on, että kieltä omaksutaan äidinkielen omaksumisen tavalla ja kieltä käytetään aidoissa tilanteissa ja erilaiset kielen rakenteet opitaan sitä kautta. (Lauren, 2000, ss. 60, 87–88)

Vaikka kielikylvyn tarkoitus on opettaa kieltä, opetus varhaiskasvatuksessa ja koulussa järjestetään normaalin opetuksen tavoin niin, että tavallisiin arjen toimintoihin ja pedagogiseen toimintaan yhdistetään kielikylpykieli. Kansalliset ja paikalliset opetussuunnitelmat ohjaavat kielikylpyopetusta ja arviointi tehdään oppiaineiden tavoitteiden täyttymisen perusteella. Kielikylpykieltä käytetään vähintään 50 % lukuvuoden opetuksesta. (Bergroth, 2015, s. 2)

Kielisuihku tai toiselta nimeltään kielisuihkutus tarkoittaa kieleen tutustumista pääsääntöisesti ilman oppikirjoja. Sisältötavoitteita kielisuihkulle ei ole laadittu, sillä sen tarkoitus on innostaa ja tutustuttaa käytettyyn kieleen. Kielisuihkuopetus painottuu kielen puhumiseen sekä oppilaiden ja

opettajan vuorovaikutukseen kohdekielellä, eikä sanojen kirjoitusasuihin kiinnitetä huomiota. Tavoitteena on tuottaa oppilaille onnistumisen kokemuksia vieraan kielen käytöstä ja herätellä mielenkiintoa käytettyä vierasta kieltä kohtaan. (Nikula & Marsh, 1997, s. 25)

Varhaiskasvatuksessa kielisuihkua toteutetaan lapsille ominaisella tavalla, leikin tai esimerkiksi lorujen avulla. Kielikylvystä eroten kielisuihkumenetelmässä vierasta käytetään vain 25 % toiminnan ajasta. Kielen opettamisessa on tärkeää luoda rutiineja ja käyttää toistoja. Tärkeää on luoda lapsille positiivista kuvaa kielestä ja kulttuureista. (Kajander, 2016). Tässä opinnäytetyössä järjestetyn englantiviikon toiminta perustuu kielisuihkumenetelmään, sillä viikolla käytetään englannin kieltä vähintään 25 %, mutta suomen kieli on jatkuvasti tilanteissa mukana. Teemaviikolla kieltä käytetään kielisuihkun mukaisesti vuorovaikutuksessa, ja tavoitteena on tehdä kielen oppimisesta mukavaa.

5 TOIMINNALLISEN OSUUDEN SUUNNITTELU

Toiminnallinen osuuden suunnittelu pohjautui opinnäytetyön tavoitteisiin, tutkimustyöhön sekä opinnäytetyön tietoperustaan. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin lasten ryhmähaastattelua, ja saatu aineisto analysoitiin kategoria-analyysiä käyttäen. Ryhmähaastattelun lisäksi ryhmän varhaiskasvattajille tehtiin kysely. Käyttäen opinnäytetyön tietoperustaa ja tutkimustyötä hyödyksi alettiin tehdä pedagogisia suunnitelmia englantiviikolle. Tässä luvussa avataan käytettyjä tutkimusmenetelmiä ja teemaviikon suunnitteluprosessia.

5.1 Englantiviikko päiväkodissa toiminnallisena opinnäytetyönä

Toiminnallinen opinnäytetyö on yksi ammattikorkeakoulujen opinnäytetyö vaihtoehtoista, tutkimuksellisten opinnäytetöiden rinnalla. Ammattikorkeakoulun toiminnallisessa opinnäytetyössä tulee yhdistyä käytännön toteutus ja sen raportointi tapahtua tutkimusviestinnän keinoin. Tavoitteena toiminnalliselle opinnäytetyölle on esimerkiksi käytännön toiminnan ohjeistaminen, opastaminen tai toiminnan järjestäminen. Käytännön toteutus voi olla esimerkiksi tapahtuma, portfolio, kansio tai opas. (Airaksinen & Vilka, 2003, s. 9) Hämeen ammattikorkeakoulun opinnäytetyöoppaan (HAMK, 2018, s. 5) mukaan toiminnallisen opinnäytetyön tulee sisältää kaksi osaa: toiminnallinen osa ja dokumentointi. Toiminnallinen opinnäytetyö antaa opiskelijalle mahdollisuuden keskittyä käytännön ongelman ratkaisuun.

Toiminnallisen osuuden eli englanninkielisen teemaviikon lähtökohtana olivat opinnäytetyön tutkimuskysymykset: Miten järjestää lapsia innostavaa toimintaa englannin kielellä? Miten käyttää englannin kieltä

päiväkodin arjessa? Toiminnan suunnittelua ohjasivat varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (OPH, 2018) ja siellä korostetut oppimisen alueet, joita käsiteltiin aiemmin luvussa kolme (ks. Kuva 1 sivulla 12).

Kesällä 2019 pohdimme tilaajan kanssa yhdessä erilaisia mahdollisuuksia toiminnallisuuden osuuden järjestämisestä. Ajatuksena oli englanninkielinen teemaviikko, tapahtumapäivä päiväkodin kaikille lapsille tai koulutuspäivä varhaiskasvattajille työajan ulkopuolella. Tilaajan kanssa yhdessä sovittiin, että englantiviikko olisi paras tapa tehdä opinnäytetyön toiminnallinen osuus, sille se tarjoaa mahdollisuuden nähdä käytännössä toimivat keinot englannin opettamiseen sekä lapsien kielitaidon kehityksen. Ajaksi rajattiin viikko, jotta opinnäytetyö ei kasva liian isoksi kokonaisuudeksi.

Jokaiselle teemaviikon päivälle tein pedagogisen suunnitelman. Pedagogisiin suunnitelmiin palataan myöhemmin luvussa 5.5. Ennen pedagogisen suunnitelman tekoa tein haastattelut lapsille ja kyselyt varhaiskasvattajille, jotta voisin ottaa heidän mielipiteensä huomioon suunnittelussa. Lasten haastattelusta ja varhaiskasvattajien kyselyistä saadusta aineistoista poimin teemoja, jotta mahdollisimman monen lapsen kiinnostuksen kohteet tulisivat mukaan teemaviikon toimintaan. Suunnitelmaa tehdessä otin huomioon myös pedagogisen viitekehityksen ja laaja-alaisen oppimisen alueet, jotka esiteltiin tarkemmin luvussa 3.2. Tavoitteeni oli suunnitella mahdollisimman monipuolista toimintaa resurssit eli esimerkiksi käytettävät tilat ja materiaalit huomioon ottaen. Lisäksi tuli ottaa huomioon lasten ikä ja viitteelliset kehitysvaiheet, esimerkiksi niin, että askarteluun valittiin sopivan haastavaa silmä-käsi-koordinaatiota harjoittavaa helmien pujottelua, joka ei olisi vielä nuoremmilta onnistunut.

Jokaisen päivän toiminnan suunniteltiin kestävän noin 30–45 minuuttia, jotta lapset jaksaisivat keskittyä toimintaan. Toiminta-aika sovittiin niin, että se on joka päivä samaan aikaan aamupäivällä lasten ulkoilun jälkeen. Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja arvioi, että se on paras aika järjestää keskittymistä vaativaa tekemistä. Osallisuuden mahdollistamiseksi suunnitelmiin jätettiin jokaiselle päivälle aikaa lasten kuulemiseen. Yksi toiminnassa mukana oleva varhaiskasvattaja havainnoi toimintaa ja antoi kirjallista palautetta toiminnasta. Varhaiskasvattajien palautetta varten laadin lyhyen palautelomakkeen (Liite 5.), jossa kysytään, miten ohjaaja otti toiminnassa huomioon lapset, mikä oli onnistunutta ja mitä kehittämiskohteita toiminnassa oli sekä toiminnan hyödynnettävyyttä. Palautteita tarkastellaan myöhemmin luvussa 6.6.

Toteutuspaikkana teemaviikolle ovat päiväkodin tilat. Päiväkodin yhteiset tilat (esimerkiksi liikuntasali ja puutyöhuone) jakautuvat viikoittain eri ryhmille suunnitellusti. Sovimme teemaviikkoon osallistuvan ryhmän varhaiskasvatuksen opettajan kanssa, että yhdelle päivälle varataan liikuntasali liikunnallista päivää varten ja muuten käytämme ryhmän omia tiloja, jotka mahdollistavat työpöytätyöskentelyn ja askartelun, leikin ja yhteisen tekemisen. Päiväkodin materiaalit olivat käytettävissä opinnäytetyöhön, mutta

kaikkea tarvitsemaani materiaaleista ei löytynyt. Ennen teemaviikkoa piti siis varmistaa tarvittavien välineiden saatavuus. Hankin itse ennen teemaviikkoa ilmapallot, materiaalit ilmapallo-tennismailoihin, askartelutarvikkeet (helmet, timantit, askartelupunokset) askarteluhetkeen ja aarteenmetsästys palkinnot. Varasin ja lainasin kirjastosta myös sopivat kirjan teemaviikolle (Ryhmä Hau -kirja). Teemaviikolle piti myös valmistella lorupussi-kortit, eläinbingot, ilmapallo-tennismailat ja etsiä sopivat kuvat käytettäväksi viikolla. Lorupussi-kortteihin etsin internetistä sopivat englanninkieliset runot ja kuvat. (Liite 6.) Eläinbingot tein itse, etsien sopivat kuvat netistä.

5.2 Lasten ryhmähaastattelu

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin ryhmähaastattelua. Haastattelin teemaviikkoon osallistuvia lapsia ennen teemaviikon järjestämistä. Tuomen ja Sarajärven (2009, ss. 72–73) mukaan haastattelun tarkoituksena on selvittää esimerkiksi, mitä ihminen ajattelee ja saada mahdollisimman paljon tietoa haastattelun aiheesta. Haastattelu antaa haastattelijalle mahdollisuuden oikaista väärinkäsityksiä ja esittää lisäkysymyksiä. Lasten haastattelu toteutettiin ryhmähaastatteluna. Käytin ryhmähaastattelua, jotta aikuisen ja lapsen valtaero olisi mahdollisimman pieni. Ryhmähaastattelu mahdollistaa rennomman tunnelman, kun lapset ovat enemmistönä. (Nieminen, 2010, s. 37) Haastatteluun valittiin kaikki ryhmän viskarit eli viisivuotiaat, sillä he osallistuivat englanninkieliselle teemaviikolle. Haastattelun tarkoituksena oli selvittää lapsille tärkeitä ja mielenkiintoisia asioita, eli antaa lapsille mahdollisuus osallistua teemaviikon suunnitteluun jo alusta lähtien.

Ryhmähaastatteluun ei sovi strukturoitu lomake, sillä keskustelun on tarkoitus olla vapaamuotoista. Ryhmähaastattelu sopii erityisesti lapsiryhmille ja sen hyötynä on saada nopeasti tietoa useilta ihmisiltä samanaikaisesti. Haastattelija puhuu ryhmähaastattelussa samanaikaisesti useille haastateltaville, mutta voi kysyä myös ajoittain yksittäisiltä ryhmän jäseniltä kysymyksiä. Haastattelussa tulee ottaa huomioon ryhmän ilmapiiri ja haastattelijan tulee rohkaista mahdollisesti syrjään jääviä ryhmän jäseniä puhumaan ryhmässä. Jotta asiat ja puheenvuorot olisivat tuoreessa muistissa, haastattelun litterointi on hyvä tehdä mahdollisimman pian haastattelun jälkeen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006b) Usein ryhmähaastattelun vaikeutena on haastateltavien aikataulujen yhteen sovittaminen, mutta tein haastattelun lasten ollessa päiväkodissa, jotta aikataulutuksesta ei tarvitsisi huolehtia.

Ryhmähaastattelu toteutettiin teemahaastatteluna (Liite 4.). Teemahaastattelun tarkoituksena on edetä etukäteen valittujen teemojen mukaan ja se antaa mahdollisuuden lisäkysymyksille (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s. 75). Teemahaastattelun teemana olivat lasten mielenkiinnon kohteet. Käytin apuna teemaa tarkentavia kysymyksiä ja kuvia, jotta voisin saada selville, mistä lapset ovat kiinnostuneita. Kuvissa oli esimerkiksi erilaisia eläimiä,

liikuntamuotoja, maalausta ja musiikkia. Kuvia oli yhteensä 24. (Kuva 2.) Haastattelu äänitettiin ja saatu aineisto litteroitiin. Aineistoa tuli vain 4 sivua, sillä opinnäytetyön tarkoitusta tukevana tavoitteena olikin pienimuotoinen selvitys lasten kiinnostuksen kohteista.

Kuva 2. Ryhmähaastattelussa käytettyjä kuvia (Papunetin kuvapankki, n.d).

5.3 Haastatteluaineiston kategoria-analyysi

Saadun tutkimusaineiston analyysimenetelmäksi valittiin kategoria-analyysi. Aineistoa kertyi neljä sivua. Jokisen, Juhilan ja Suomisen (2012, s. 18) mukaan kategoria-analyysi soveltuu monenlaisiin aineistoihin, sillä kategoriaita voidaan löytää kaikkialta. Kategorisoinnilla tarkoitetaan asioiden luokittelua. Kategoriat ovat luokittelun pohjalta syntyneitä kuvailuja. Asioiden ja esineiden luokittelu on luontaista ihmiselle ja olennainen osa keskinäistä kommunikointia.

Haastattelun jälkeen litteroin aineiston. Kirjoitin haastattelun tietokoneelle, mutta tulostin sen, jotta pystyisin tarkastelemaan sitä paremmin. Luin aineistoa läpi useita kertoja. Yliviivasin kaikki lasten mainitseman mielenkiinnon kohteet. Kävin aineiston läpi useita kertoja, jottei mitään jäisi huomaamatta. Listattuani lasten mielenkiinnon kohteet aloin muodostaa niistä kategoriaryhmiä. Lasten kiinnostuksen kohteet liittyivät leikkeihin ja peleihin, käsillä tekemiseen, luontoon sekä liikuntaan, joista muodostui saadun aineiston neljä kategoriaryhmää. Ryhmät ja niiden toistuvuus esitellään taulukossa 1.

5.4 Aineiston analyysissä saadut kategoriat

Seuraavissa alaluvuissa kuvaan, mistä sanoista ryhmät muodostuivat ja esittelen aineistoista kerättyjä lainauksia. Taulukkoon 1 on koottu kategoriaryhmät ja ilmaisujen lukumäärät.

Taulukko 1. Haastatteluaineiston kategoriaryhmät ja kategoriaan saatujen ilmaisujen lukumäärät.

Kategoriaryhmät	Kategoriaan saatujen ilmaisujen lukumäärät
leikki ja pelit	19
taide ja musiikki	17
luonto	16
liikunta	11
YHTEENSÄ	63

5.4.1 Leikit ja pelit

Leikki on käytännönläheistä toimintaa, ja se on hyvin moninaista. Leikki voi olla kuvitteluleikkiä, jossa toiminta tapahtuu kuvitteellisessa tilanteessa tai esimerkiksi ensimmäisten ikävuosien esineleikkiä, jossa lapsi pinoaa palikoita torniksi. Leikki voi olla laululeikkejä, liikuntaleikkejä tai pelejä. Oma-toiminen vapaa leikki mahdollistaa lapselle omien tavoitteiden toteuttamisen ja se on kokonaan lapsen itse suunniteltavissa. Lapsi saa vapaassa leikissä päättää, mitä leikkii, milloin leikki alkaa, milloin leikki loppuu ja kenen kanssa leikkii. Vapaassa leikissä osallistujat kehittävät keskinäisiä suhteita ja vuorovaikutustaitojaan. (Helenius & Korhonen, 2017, ss. 71–73) Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018, s. 30) mukaan varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtävä on kehittää toimintatapoja ja oppimisympäristöjä, jotka edistävät leikkiä. Henkilöstön tulee mahdollistaa keskittyminen leikkiin ja kannustaa mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen.

Leikki ja pelit -kategoria koostui ilmaisuista kuten junaleikki, dinosauruksilla leikkiminen, PlayStation pelit ja legot. Lähes kaikki lapset puhuivat eniten leikistä ja erilaisista peleistä. Lapset kertoivat mielellään lempilelutaan ja -peleistään, ja ne mainittiin aineistossa 19 kertaa.

Mä tykkään leikkiä.

Mun lempileikki on legot.

Mä tykkään pelata. Mun lempipeli on ToyStory.

5.4.2 Taide ja musiikki

Taidekasvatus tarjoaa lapselle mahdollisuuden itseilmaisuuun. Varhaiskasvatuksen tehtävä on mahdollistaa lapselle kokemuksia eri taideilmaisun muodoista ja moniaistisista ilmaisun muodoista. Musiikillisen, kuvallisen, sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymisen tukeminen on osa varhaiskasvatuksen tavoitteita. Varhaiskasvatuksessa lapset pääsevät esimerkiksi laulamaan, kokeilemaan erilaisia soittimia, kuuntelemaan musiikkia, maalaamaan, piirtämään ja rakentamaan. (OPH, 2018, s. 43)

Lapset kokivat taiteen ja musiikin mielekkääksi. Esimerkiksi piirtäminen, maalaus, puutyöt, musiikin kuuntelu ja laulaminen olivat tämän kategoriaryhmän ilmaisuja.

Musta musiikki on kivaa.

Toi on maalaamista. Mä tykkään maalata.

5.4.3 Luonto

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (OPH, 2018, s. 46–47) puhutaan ympäristökasvatuksesta. Ympäristökasvatus on jaettu kolmeen eri osa-alueeseen: oppiminen ympäristöstä, toimiminen ympäristön puolesta sekä oppiminen ympäristössä. Luonnon tutkiminen ja havainnointi sekä luonnossa retkeily on tärkeä osa varhaiskasvatusta. Luonnon tuntemusta harjoitellaan tunnistamalla eri kasvi- ja eläinlajeja. Raittilan (2017) mukaan ympäristökasvatuksen keskeinen osa on pitkään ollut luontokasvatus. Luontoon tutustumisen ja tutkimisen lisäksi ympäristökasvatuksen tavoitteena on kuitenkin opettaa kestävän elämäntavan tietoja ja taitoja. Ympäristökasvatus on arvokasvatusta, jonka tavoitteena on kasvattaa ympäristövastuullinen kansalainen. (Raittila, 2017, s. 211–212)

Kaikki haastateltavat lapset pitivät jostain luontoon liittyvästä. Ulkoilu, avaruus ja erilaiset eläimet mainittiin puheessa usein, ja niistä syntyi luonto-kategoria. Osa eläimistä herätti lapsiryhmässä ristiriitaisia tunteita.

Tiiän paljon avaruudesta, koska mulla on avaruuskirja.

Mä tykkään hevosista ja kissoista.

Mä en tykkää hyönteisistä.

5.4.4 Liikunta

Normaalin kehityksen ja kasvun kannalta liikunta on lapselle välttämättömyys. Motoriset perustaidot, kuten kävely, juoksu, hyppääminen, kiinni ottaminen ja heittäminen, ovat taitoja, joita ihminen tarvitsee selvitäkseen itsenäisesti. Toiminnan ja kehollisen kokemusten yhteydessä lapsi oppii sanojen merkityksiä, minkä vuoksi liikunta konkretisoi lapselle abstrakteja käsitteitä. Liikuntatilanteet, kuten pelit ja leikit, herättävät monesti paljon tunteita ja tarjoavat mahdollisuuden myös tunteiden säätelyn harjoittamiseen. (Pönkkö & Sääkslahti, 2017, ss. 136–138)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on kannustaa lapsia liikunnallisiin leikkeihin ja tarjota liikunnan iloa. Liikuntakasvatuksen tavoitteena on kehittää lapsen motorisia perustaitoja, kehonhallintaa sekä välineenkäsittelytaitoja. Varhaiskasvatuksessa toteutettavan liikunnan tulee olla säännöllistä ja monipuolista niin, että lapsi saa kokemuksen yksin, parin ja ryhmän kanssa liikumisesta. (OPH, 2018, ss. 47–48) Liikunta mainittiin aineistossa 11 kertaa. Kategoriaryhmä muodostui esimerkiksi sanoista tanssi, jalkapallo ja trampoliinilla hyppiminen.

Mä tykkään jalkapallosta.

Trampoliinilla hyppiminen on kivaa.

5.5 Kysely varhaiskasvattajille

Ryhmän kolmelle varhaiskasvattajalle eli kahdelle varhaiskasvatuksen opettajalle ja yhdelle lastenhoitajalle annettiin paperinen kyselylomake, jolla täydennettiin lasten mielenkiinnon kohteita ja selvitettiin heidän toiveitaan toiminnasta (Liite 3). Kyselyt selvittivät myös varhaiskasvattajien suhdetta englannin kieleen ja henkilökohtaisia toiveita teemaviikolle. Mäkisen (2006, ss. 92–93) mukaan kyselyä käytetään paljon tutkimuksien metodina. Kysymysten asettelu on tärkeää, jotta ne eivät olisi johdattelevia. Jotta tutkimuksen kyselyn virheiltä välttyttäisiin, kysely on hyvä testata etukäteen kriittisillä vastaajilla ja sitä voidaan tarvittaessa korjata ennen varsinaista kyselytutkimusta. (Mäkinen, 2006, ss. 92–93) Kyselylomake on hyvä laatia niin, että se on selkeä ja kohtuullisen pituinen. Liian pitkä ja ulkonäöltään epäselkeä kyselylomake ei motivoi vastaajia vastaamaan kyselyyn. Kysymykset on hyvä laatia helposti ymmärrettäviksi mutta mahdollisimman kattaviksi ja asetella loogisesti lomakkeelle. (Borg, n.d.)

Päädyin paperiseen kyselylomakkeeseen haastattelun sijasta, sillä varhaiskasvatuksen arki on kiireistä eikä esimerkiksi ryhmähaastattelu olisi onnistunut näin lyhyellä aikataululla, joten käytännön syistä kyselyiden täyttäminen varhaiskasvattajille sopivalla ajalla oli toimivampaa. Lapsia haastellessani 11.10.2019 sovin varhaiskasvattajien kanssa kyselylomakkeiden päiväkodille toimittamispäivästä. Jätin kyselyt päiväkodille 24.10 ja hain ensimmäisen kyselyn 1.11. Vastasin samalla kysymyksiin kyselystä, ja

sovimme, että haen kaksi muuta kyselyä seuraavalla viikolla 5.11. Jaoin kyselylomakkeita kolme kappaletta ja kaikki kolme palautuivat. Seuraavana esitellään varhaiskasvattajien vastauksia kyselyyn.

Ensimmäisenä kyselyssä kysyttiin, mitä varhaiskasvattajat toivoivat lasten oppivan toiminnallisen viikon aikana. Kasvattajat vastasivat, että lapsille viikon tulisi olla lapsille mielenkiintoinen. Erityisen tärkeänä pidettiin sitä, että toiminta olisi lasten mielestä hauskaa ja innostavaa. Yksi varhaiskasvattajista vastasi, että olisi mukavaa oppia uusi laululeikki tai loru, jotka he voisivat opettaa myös muille päiväkodin ryhmille.

Kyselyssä kysyttiin, kokevatko varhaiskasvattajat englannin kielen opettamisen haasteelliseksi lapsille ja miksi. Kaksi kolmesta vastasi oman kielitaidon olevan ruosteessa ja sen vaikeuttavan kielen käyttämistä. Yksi varhaiskasvatuksen opettajista koki, että koulutuksessaan ei ole saanut tarpeeksi opastusta siitä, miten kieltä opetetaan lapsille. Vain yksi kolmesta vastaajista kertoi, että perusasiat ovat helppoja ja mieleisiä opettaa. Hän kertoi valmiin materiaalin ja esimerkin puuttumisen vaikeuttavan opettamista. Vastaajat halusivat oppia englannin kielen opettamisesta joko perusasioita tai runkoa, jonka mukaan voisivat toimia. Yksi vastaajista kertoi, että haluaisi oppia, mitä sisältöjä, tapoja ja materiaalia olisi hyvä käydä läpi.

Varhaiskasvattajat havainnoivat ryhmänsä lapsia päivittäin, joten heiltä kysyttiin myös lasten mielenkiinnon kohteista. He kertoivat lasten pitävän leikkimisestä, liikunnasta, viskari-tehtävistä, tabletilla työskentelystä ja lorusta. Kasvattajien mielestä lapsille tärkeimpiä leikkejä ovat dinosaurus-, lego-, koti-, nukke-, auto- ja Barbie-leikit. Vastausten perusteella lapsille liikunnasta mieluisinta on sääntö- ja hippaleikit ja tanssi. Kasvattajien ja lasten vastaukset olivat leikkien ja liikunnan kanssa yhtenevät, mutta kasvattajat olivat lisäksi maininneet viskari-tehtävät eli kynäharjoitteet, esiintymisen sekä lorut. Kasvattajien vastaukset lasten mielenkiinnonkohteista täydensivät hyvin lasten vastauksia, vaikka olivat osittain samoja lasten vastausten kanssa.

5.6 Pedagogiset suunnitelmat

Reilusti ennen englantiviikon toteutusta tehtiin pedagogiset suunnitelmat. Varhaiskasvatuksen opettajalla on pedagoginen vastuu ja hänen tehtävään yhteistyössä muun varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa on suunnitella lapsiryhmien toiminta. (OPH, 2018, s. 18) Toiminnan pedagoginen suunnitelma toteutettiin soveltaen Hämeen ammattikorkeakoulun avoimen varhaiskasvatustoiminnan suunnitelmapohjaa (HAMK, n.d.). Suunnitelmapohjasta jätettiin pois avoimeen varhaiskasvatustoimintaan liittyvät osiot, esimerkiksi toiminnassa mukana olevien vanhempien osallisuuden huomiointi sekä kahden eri ikäryhmän suunnitelmat, sillä opinnäytetyössä kohderyhmäksi määriteltiin 5-vuotiaat. Suunnitelmiin kirjattiin päivän työtapa, toiminnan kuvaus, kohderyhmä, tavoitteet (sosiaaliset, psyykkiset,

fyysiset), lasten osallisuus, ajankäyttö, tarvittavat välineet, pedagogisen toiminnan viitekehys ja palautteen kyselytapa. (Liite 5.)

Osallisuuteen, jota käsitellään aiemmin luvussa 3.3., kuuluu mielipiteiden huomioon ottaminen ja kuuntelu. On lapsen oikeus tulla kuulluksi ja kohdatuksi arvostavalla tavalla. (OPH, 2018, s. 27) Toiminnan aikatauluihin jätettiin runsaasti varaa lasten kuuntelemiselle. Tutkimusaineistosta saatiin tarvittava tieto lasten kiinnostuksen kohteista, jotka huomioitiin suunnitelmassa. Tätä esitellään tarkemmin toiminnan kuvauksessa luvussa 6. Viisivuotiaille toimintaa suunniteltaessa täytyi huomioida heidän viitteellinen ikätasonsa, jota käsiteltiin aiemmin tietoperustassa. Kaikki toiminta kuten esimerkiksi liikuntaleikit, askartelu, satu, laulu ja palautteen kerääminen valittiin niin, että ne sopivat viisivuotiaille.

5.7 Havainnointi ja palautteen keruu

Opinnäytetyöhön ja siihen liittyvään oppimisprosessiin kuuluu oman opinnäytetyön kokonaisuuden arviointi. Jotta oma arvio olisi mahdollisimman puolueeton, on hyvä kerätä jonkinlainen palaute kohderyhmältä. (Airaksinen & Vilka, 2003, s. 154–157) Opinnäytetyössä on käytetty erilaisia palautteen keruumuotoja. Seuraavassa esitellään, miten palautetta kerättiin ja määritellään havainnoinnin käsite. Saadut palautteet käsitellään myöhemmin luvussa 6.6.

Ennen englantiviikon järjestämistä suunniteltiin palautteen kerääminen. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2018, s. 27) mukaan osallisuuden mahdollistamiseksi lasten tulee päästä mukaan toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Jo suunnitteluvaiheessa päätettiin, että palautetta kysytään lapsilta ja varhaiskasvattajilta. Vaikka lapsilla on tapana antaa palautetta suoraan toiminnassa, haluttiin varmistaa jokaisen lapsen mielipiteen kuuleminen kysymällä arviota päivän päätteeksi. Jokaisena päivänä lapset kertoivat joko toiminnan aikana suoraa palautetta tai vastasivat suullisesti ohjaajan kysymyksiin. Jotta arviointi lapsille olisi mahdollisimman selkeää ja helppoa, kysymykset olivat aseteltu lapsen tasoisesti: ”Mikä oli kivointa tänään?” ”Mikä oli tylsintä?” ”Mistä sä et tykännyt?” Vastauksiin esitettiin myös lisäkysymyksiä kuten ”Miksi se oli kivointa?” Jokaisen päivän päätteeksi kirjasin lasten antamat suulliset palautteet muistiin.

Jotta arviointi ei jäisi pelkästään lasten arvioinnin ja ohjaajan itsearviointiin varaan, päätettiin että toimintaa pitää jonkun havainnoida, sillä havainnoijan rooli olisi merkittävä juuri ohjaajan toiminnan arvioinnissa. Jokaisena englantiviikon päivänä lasten ja ohjaajan mukana oli myös yksi havainnoija. Havainnointia tekivät päiväkodin henkilökunnan jäsenet, yhden kerran päiväkodin johtaja ja muina päivinä ryhmän varhaiskasvatuksen opettajat.

Lasten osallisuus oli merkittävä osa tätä opinnäytetyötä, joten ohjaajan vuorovaikutus lasten kanssa haluttiin ottaa tarkastelun kohteeksi.

Ohjaajan toiminnan ja toiminnan toimivuuden arviointiin valittiin havainnointi ja sitä tukeva palautelomake. (Liite 7.) Havainnointi on systemaattista tarkkailua ja sen tarkoituksena on selvittää ihmisten käyttäytymistä. Se voi mahdollisesti tuoda esille arvojen ja käyttäytymisen ristiriidan. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006a) Palautekyselyn suunnittelussa tärkeänä pidettiin ohjaajan toimintaa, toiminnan kehittämis- ja onnistumisen kohteita sekä sitä kuinka hyödynnettävissä toiminta oli. Palautelomake hahmotettiin pitävä lyhyenä, jotta havainnoivan varhaiskasvattajan aika riittäisi vastaamiseen.

5.8 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Eettisesti hyväksyttävän ja luettavan tieteellisen tutkimuksen on noudatettava hyvän tieteellisen käytäntöjä. Tutkimuseettikan näkökulmasta se sisältää muun muassa tutkimustyöhön liittyvää yleistä tarkkuutta ja rehellisyyttä, tieteellisen tutkimuksen mukaisia tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä, asianmukaista viittausta ja muiden tutkijoiden työn kunnioittamista, tarvittavien tutkimuslupien hankkimista ja tietosuojakysymysten huomioon ottamista. Jokainen tutkija on ensisijaisesti vastuussa hyvän tieteellisten käytännön noudattamisesta. (TENK, 2012, ss. 6–7) Opinnäytetyöni teossa olen jatkuvasti ottanut huomioon jatkuvasti hyvän tieteellisen käytännön kriteerit ja vaatinut itseltäni eettisten velvollisuuksien huomioimista.

Hyvä tieteellinen käytäntö ja tutkimuseettisyys tulee huomioida jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Hyvän tieteellisen käytännön (TENK, 2012, s. 6) mukaan tutkimuksessa tulee käyttää eettisesti kestäviä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä. Vaikka tämä opinnäytetyö on toiminnallinen, saadakseni aineistoa lasten mielenkiinnonkohteista, oli tarpeellista valita tutkimusmenetelmä. Lapsia tutkiessa havainnointi on hyvä menetelmä, mutta ajan rajallisuuden vuoksi päädyin ryhmähaastatteluun, jossa voisin olla vuorovaikutuksessa lasten kanssa, esittää lisäkysymyksiä tarvittaessa ja jotta lapsilla olisi tutussa ryhmässä helppo olla. Kysely varhaiskasvattajille valittiin käytännöllisyyden vuoksi, jotta kasvattajilla olisi mahdollisuus vastata siihen parhaiten heille sopivalla ajalla ja mahdollisesti palata myöhemmin sen pariin, jos vastaus keskeytyisi. Aineiston analyysiä varten tehtiin myös menetelmävalinta. Ryhmähaastattelun analyysiksi valittiin kategoria-analyysi, jotta kategorioiden avulla voitaisiin tuoda aineistosta esille olennaisimmat asiat.

Edellä kuvataan menetelmien valintaa opinnäytetyössä. Seuraavana käsitellään anonymiteettiä tutkimuksessa. Tutkittaville tulee taata mahdollisuus pysyä anonymeinä valmiissa tutkimuksessa heidän näin halutessaan, oli kyse yksityishenkilöstä tai organisaatiosta. (Mäkinen, 2006, s. 114) Opinnäytetyöni yhteistyökumppani pyysi, että opinnäytetyöni osallistuvien lasten ja varhaiskasvattajien anonymiteetti varmistetaan, joten opinnäytetyö on tehty varhaiskasvatusyksikön, sekä tutkimukseen osallistuvien nimiä ja muita tuntomerkkejä mainitsematta.

Tarvittavien tutkimuslupien hankinta kuuluu hyvään tieteelliseen käytäntöön (TENK, 2012, s. 6). Ennen tutkimuksen toteuttamista pyysin tutkimusluvan tutkimukseen osallistuvan päiväkodin kaupungilta sekä tutkimukseen osallistuneilta tarvittavat tutkimussuostumukset. Lapset kuuluvat lainsäädännöllisesti suojeltaviin erityisryhmiin, joilla ei ole täysivaltaista itsemääräämisoikeutta päättää osallistumisesta tutkimukseen. Sen vuoksi lapsen huoltajilta on kysyttävä lupa lapsen osallistumisesta tutkimukseen. (Kuula, 2011, s. 147) Ennen opinnäytetyön toteutusta pyysin osallistuvien lasten vanhemmilta tutkimussuostumuksen, jossa heitä informoitiin opinnäytetyöstä ja siihen liittyvistä asioista, esimerkiksi tavoitteista ja osallistumisen vapaaehtoisuudesta. (Liite 1.) Lapset kuitenkin sekä haastattelutilanteissa sekä englanninkielisellä toimintaviikolla päättivät itse osallistumisestaan. Myös tutkimukseen osallistuneilta varhaiskasvattajilta pyydettiin kirjallinen suostumus tutkimukseen ennen tutkimuksen toteutumista. (Liite 3.)

Jyväskylän yliopiston (n.d) mukaan laadullisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkastella siirrettävyyden näkökulmasta. Luotettavuuskriteerinä sitä voidaan käyttää myös toiminnallisen opinnäytetyön luotettavuuden tarkastelussa. Jotta toiminnallinen opinnäytetyö on siirrettävissä, sen raportointi tulee olla niin huolellista, että toiminta on mahdollista toistaa. Tutkimuksen raportointi on toteutettu mahdollisimman tarkasti

6 ENGLANTIVIIKON TOTEUTUS

Opinnäytetyön keskeinen osa oli englanninkielinen teemaviikko, josta käytän nimitystä englantiviikko. Viikon tarkoituksena oli järjestää aktiviteetteja lapsiryhmälle, mihin englanninkieli oli liitetty ja näin antaa varhaiskasvattajille ideoita englanninkielen opetukseen käytännössä. Jokainen päivä on kuvattu erikseen, havainnollisuuden vuoksi on käytetty myös taulukoita sekä kuvia. Liitteessä 5 on kunkin päivän pedagoginen suunnitelma, joista käy ilmi toiminnan tavoitteet sekä kiinnittyminen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (OPH, 2018) laaja-alaisen oppimisen alueisiin sekä selvitettyihin lasten kiinnostuksen kohteisiin.

6.1 Ensimmäinen päivä *Simon says*

Lapset ohjattiin ryhmätilaan istumaan. Aloitin kertomalla englantiviikon ohjelmasta ja tarkoituksesta. Ensimmäisen päivän tavoitteena oli, että lapset kuulevat paljon englannin kieltä. Leikimme yhdessä leikkiä ”Simon says”. Siinä ohjaaja antaa ohjeita, joita lapset noudattavat. Annoin ohjeen ”stand up” ja nousin ylös. Lapset toistivat toiminnot perässäni ja harjoittelivat sanomaan ”stand up”. Muita esimerkkejä liikkeistä olivat ”sit down”, ”jump” & ”touch your nose”. Tämä liikunnallinen leikki valittiin, koska lapset toivoivat liikuntaa haastatteluissa.

Seuraavaksi mietimme yhdessä, missä maissa englantia puhutaan. Esimerkeiksi otin Englannin, Australian ja Yhdysvallat. Olin tallentanut tabletille kartan, jonka avulla tutustuimme maiden sijainteihin. Pohdimme, miten maihin pääsee. Jokaisesta maasta katsottiin yhdessä englanninkieliset lasten elokuvien trailerit. Englannin esimerkkinä olivat Paddington, Yhdysvalloista Madagascar ja Australiasta Blinky Bill. Lapset kuulsivat trailereissa englannin kielen eri aksentteja. Tabletilta näytin lapsille kuvia, joiden avulla tutustuimme maiden luontoon, säähän ja eläimiin.

Lopuksi olimme palautepiirissä, jossa kysyin, mikä oli kivointa tänään ja mistä he eivät tykänneet. Keskustellen annettu palaute mahdollisti lisäksymysten tekemisen, joten se helpoin tapa toteuttaa palautteenanto viikon alkuun. Lapset saivat halutessaan vastata vuorotellen. Eniten lapset pitivät elokuvatrailereista. Lasten kanssa keskustelu sekä Simon says vahvistavat kielen ymmärtämistä ja tuottamista, sekä vuorovaikutustaitoja. Kielen tuottamisen ja ymmärtämisen tukeminen on osa kielten rikas maailma oppimisen aluetta, joita käsitellään luvussa 4.2. Toiminta huomioi myös muita oppimisen alueita esimerkiksi monilukutaito, vuorovaikutus ja ilmaisu sekä ajattelu ja oppiminen. (Liite 5.) Päivän ohjelma on esitetty tiivistettynä taulukossa 2.

Taulukko 2. Ensimmäisen päivän ohjelma.

Toiminta	Sisältö
1. Tervehdykset ja sanonnat	”Good Morning”, ”My name is...”
2. ”Simon says”	Englanniksi ohjeita, joita lapset noudattivat
3. Kartta, englanninkieliset maat	Englanti, USA, Australia: maiden sijainti sekä ilmasto, eläimet ja ruoka Tabletilta kuvia, elokuvatrailerit
4. Palaute	Lapset kertoivat, mikä toiminnassa oli kivointa ja tylsintä.

6.2 Toinen päivä *Physical activities*

Aloitimme edellisen päivän oppien kertauksella. ”Good morning” ja ”My name is...” toistettiin yhdessä. Päivän teema oli liikunta, koska lapset olivat sitä toivoneet. Liikunta on osa ”kasvan, liikun ja kehityn” oppimisen aluetta. Liikuntaleikkien säännöt antavat mahdollisuuden kielen ymmärtämisen kehittymiselle, joka kuuluu kielen rikas maailma oppimisen alueeseen ja pedagogisen toiminnan viitekehykseen. (Liite 5.) Sääntöleikit ovat 5–6-vuotiaille tärkeitä ja mieluisia. Sääntöleikit edellyttävät itsensä ilmaisua ja yhteisten sääntöjen noudattamista (Åkerfelt & Laitinen, 2016, s. 8).

Leikimme alkuun jälleen ”Simon says” samoilla esimerkeillä ”stand up”, ”sit down”, ”touch your nose”, ”jump”. Seuraavaksi pelasimme ilmapallotennistä (Kuva 3.). Lapset saivat parin, jonka kanssa pelata. Pian näytti kuitenkin siltä, että pelaaminen parin kanssa oli liian hankalaa, joten jokainen lapsi sai oman ilmapallon, jota pomputella ylhäällä. Lapsista itsekseen pomputtelu oli kivaa. Hengähdystauon aikana tutustuimme sanoihin: ilmapallo= balloon ja pallo= ball. Toistimme sanat yhdessä. Vaihdoin leikin ”oma puoli puhtaaksi” -peliin, johon jaoin joukkueet. Palloina oli sanomalehdistä tehdyt pallot, jotka toimivat hyvin, sillä ne eivät lentäneet liian kovaa kenenkään päälle. Tarkoituksena on heittää pallot omalta puolelta toisen joukkueen puolelle, joka tekee samaa. Kun aika loppuu, pallot lasketaan. Vaihdoin yhden ylimääräisen pelaajaan toiseen joukkueeseen ja pelasimme uudestaan.

Kuva 3. Ilmapallotennisvälineet.

Lapset alkoivat olla hengästyneitä, joten pidimme pienen lepotauon istumalla lattialle ja tutustuimme lauluun ”I’m a little snowman”. Kuuntelimme laulun muutaman kerran, minkä jälkeen lauloimme sen liikkeiden kanssa. Lepotauon jälkeen ohjasin lapset viivalle riviin. Tarkoitus oli pelata maa—meri—laiva-leikkiä, jossa juostaan nimetyiltä (yksi viivoista on maa, yksi meri ja yksi laiva) viivalta viivalle ohjaajan niin huutaessa. Lapset kuitenkin pysyivät, että leikkisimme mustekalaa, joten vaihdoin leikin. Mustekalaleikissä ”mustekala” eli yksi leikkiin osallistujista on keskiviivalla ja lapset yrittävät juosta viivalta viivalle hänen ohitsensa ”mustekalan” ottaessa heitä kiinni.

Lopuksi pyysin lapsilta palautetta. Otin lattialle kolme hulavannetta, joissa oli hymynaama, kysymysmerkki ja surunaama. Esittelin lapsille palautteenannon. Lapset menivät hulavanteeseen, joka kuvasi heidän tunteitaan.

Lasten seistessä hulavanteissa kysyin lapsilta, miksi he olivat valinneet kyseisen hulavanteen. Lasten mielestä parasta oli mustekala ja ilmapallotennis. Muutama ei osannut sanoa, mitä oli kivaa tai tylsää. Osan mielestä häviäminen oli tylsää. Koko toisen päivän ohjelma esitetään vaiheittain taulukossa 3.

Taulukko 3. Toisen päivän ohjelma

Toiminta	Sisältö
1. Kertaus	“Good morning”, “my name is”
2. Simon says	Englanniksi ohjeita, joita lapset noudattivat
3. Ilmapallotennis	Parin kanssa tai pomputtelu yksin
4. Sanat	“ilmapallo=balloon”, “pallo= ball”
5. Oma puoli puhtaaksi	Sanomalehtipalloja oman joukkueen puolelta toisen joukkueen puolelle
6. Laulu	“I`m a little snow-man” -laulu
7. Mustekalaleikki ja sanat	Mustekalaleikki ja “mustekala= octopus”
8. Palaute	Lattialla hulavanteet, jossa hymy, surunaamat ja kysymysmerkki

6.3 Kolmas päivä *Rhymes and animal bingo*

Kolmannen päivän teema oli lorut ja eläimet (Liite 5.). Tutkimusaineistosta nousi esille lasten kiinnostus erilaisia eläimiä, loruja ja kynätehtäviä kohtaan. Aloitimme edellisen kertaamalla edellisen päivän opit: “Good morning”, “My name is...” “balloon”, “ball”, “octopus”. Olin valmistellut englanninkielisen lorupussin, johon tutustuimme. Lapset saivat vuorollaan nostaa pussista yhden kortin, jonka englanninkielisen lorun luin ääneen. (Kuva 4.) Harjoittelimme kuvien sanoja sanomalla ne yhdessä, kuten leppäkerttu=lady bug, palomies=fire fighter ja prinsessa=princess. Seuraavaksi teimme eläinbingon (Kuva 5.). Eläinbingossa annoin eläimen nimen englanniksi ja tarvittaessa tein eläimen äänen. Tunnistaessaan eläimen lapset saivat laittaa rastin bingoruudukkoon eläimen päälle. Kun rasteja oli jonnossa neljä, piti huutaa “bingo”. Kaikilla lapsilla oli erilaiset ruudukot. Pelasimme bingoa kolme kertaa, ja lapset alkoivat hyvin muistaa eläinten nimiä englanniksi.

Kuva 4. Lorupussin kortteja.

Kuva 5. Täytettyjä eläinbingoruudukkoja.

Päivän loppuksi teimme Oppi ja Ilo -puuhakorttien kynätehtäviä, joissa lapset pääsivät harjoittelemaan laskemista, kirjoittamista ja kynän käyttöä. Toiminnan päätteeksi kysyin vuorotellen lapsilta, mikä päivässä oli ollut kivointa ja mikä tylsintä. Eläinbingo oli päivän paras osuus, osan mielestä lorupussi oli tylsä. Koko kolmannen päivän ohjelma esitetään vaiheittain taukukossa 4.

Taulukko 4. Kolmannen päivän ohjelma.

Toiminta	Sisältö
1. Kertaus	“Good morning”, “My name is..” “Ilmapallo= <i>balloon</i> , pallo= <i>ball</i> , mustekala= <i>octopus</i> ”
2. Lorupussi	Englanninkieliset lorut
3. Eläinbingo	Eläinten nimet
4. Kynätehtävät	Laskemista, kirjoittamista, kynän käyttöä.
5. Palaute	Mikä oli ollut kivointa ja mikä tylsintä.

6.4 Neljäs päivä *I'm a little snowman*

Neljäs päivä alkoi jälleen kertauksella. Good morning -toivotuksen ja oman nimen kertomisen jälkeen kertosimme eilisen lorupussikorttien sanat: lady bug, cupcake, fire fighter, the itzy-bitsy monkey, the little frog, popcorn, turtle, princess, ocean. Tässä vaiheessa lapset muistivat hyvää huomenta -toivotuksen ja oman nimen kertomisen jo tosi hyvin. Tämän jälkeen lauloimme laulun “I’m a little snowman”. Laulu valittiin, koska lapset ja varhaiskasvattajat olivat toivoneet musiikkia. Harjoittelimme laulua taustamusiikin kanssa ensin muutaman kerran ilman liikkeitä. Laulua oli kuunneltu jo toisena englantiviikon päivänä. Sitten lauloimme musiikkia omalla tempolla ja otimme mukaan lauluun kuuluvat liikkeet.

Lopuksi teimme lumihutaleaskartelut (Kuva 6.) helmiä pujottamalla, koska lapset olivat toivoneet askartelua. Olin tuonut helmiä ja askartelupunosta sekä timantteja liimattavaksi lumihutaleen keskelle. Lapset saivat valita mieleisensä värit ja ohjasin esimerkkilläni, kuinka lumihutale tehdään. Olin tehnyt valmiiksi yhden lumihutaleen malliksi. Havainnoiva varhaiskasvattaja oli mukana auttamassa lapsia askartelujen teossa. Helmien pujottelu oli lapsille hyvää silmä-käsikoordinaatio harjoitusta. Samalla harjoittelimme sanat ”lumi= snow” ja ”lumihutale=snowflake”. Toiminnan päättyessä kysyin lapsilta, mikä oli heidän mielestään ollut päivässä parasta. Lapsien mielestä kivointa olivat askartelut. Päivän ohjelma on esitetty taulukossa 5.

Kuva 6. Lumihiutaleaskartelut jäivät koristamaan ryhmän omaa tilaa.

Taulukko 5. Neljännen päivän ohjelma.

Toiminta	Sisältö
1. Kertaus	“Good morning” “My name is...”, lorupussin sanat
2. “I’m a little snowman”- laulu	Kuuntelimme laulun, harjoittelimme laulun ja sen liikkeet.
3. Lumihiutaleaskartelu	Askartelu: taittelu, helmien pujottami- nen, liimaus
4. Palaute	Minkälainen päivä oli?

6.5 Viides päivä *Treasure hunt*

Kertasimme alkuun good morning -toivotuksen, oman nimen sanomisen, toissapäiväiset lorupussikorttien sanat sekä sanat ”snow” ja ”snowflake”. Sen jälkeen luimme Ryhmä Hau -kirjaa, jossa teemana oli aarrejahti. Luin kirjasta lyhyitä lauseita englanniksi, minkä jälkeen toistin ne suomeksi. Seuraavaksi alkoi aarrejahti, jossa erilaiset englanninkieliset vihjeet johdattelivat lapset aarteen luo. Luin lapsille ensimmäisen vihjeen ääneen, minkä jälkeen yhdessä mietimme, mitä se tarkoittaa ja mikä sana siihen vastaa. Vihjeet olivat englanninkielisiä loruja:

”Turn out the light and rest your head on me tonight” (Pillow)

”Here is one, or even more, each with a knob and even a lock. When company comes you will hear a knock, knock.” (Door)

"Get up now and walk on your feet, you will find the next clue under your favorite seat."(Chair)

"Getting the first clue will be a joy. Look for it where you put your toy."(Toy box)

"Turn me on and I'll give you a light. I'm used in the daytime, but mostly at night."(Lamp)

"A story, they say, can take you away, but a book still needs a place to stay." (Bookshelf)

"If I had three legs, I wouldn't be stable. I'm where you eat breakfast, I am a..."(Table)

"This is something found throughout the house, of that you can be very certain. Made of glass so you can see through it, but sometimes covered by a curtain." (Window)

Kun lapset selvittivät vihjeen (Kuva 7.) vastaukseksi tulleen sanan, he alkoivat etsiä uutta vihjettä. Harjoittelimme aarrejahdin ohessa useita englanninkielisiä sanoja, kuten "tyyny=pillow" ja "ovi=door".

Kuva 7. Aarrejahdin vihje.

Lasten löydettyä aarteen, joka oli jokaiselle pienet karkkirasiat, pyysin lapset vielä yhteen. Kiitin lapsia yhteisestä viikosta. Kertasimme yhdessä, mitä viikon aikana oli tehty. Lapset saivat vuorotellen kertoa, mikä oli ol-lut kivointa viikossa. Lasten mielestä kivointa viikossa oli esimerkiksi "kaikki",

”lumihiutaleaskartelu” ja ”aarrejahti”. Tutkimusaineistosta nousi esille toive satuihin ja loruihin, joten teema valikoitui sieltä. Päivän ko-ko ohjelma on esitetty vaiheittain taulukossa 6.

Taulukko 6. Viidennen päivän ohjelma.

Toiminta	Sisältö
1. Kertaus	” <i>Good Morning</i> ”, ” <i>My name is...</i> ”, lorupussin sanat, sanat <i>snow</i> , <i>snowflake</i>
2. Ryhmä Haun Aina valmiina - kirja	Lyhyet lauseet englanniksi
3. Aarrejahti	Vihjeet englanniksi ja sanojen opettelu
4. Palaute	Kertasimme englantiviikon toimintaa. Mikä oli ollut kivointa ja mikä tylsintä?

6.6 Englantiviikon palaute

Englantiviikon aikana sekä lapset että havainnoivat varhaiskasvattajat antoivat palautetta toiminnasta. Havainnoijien mielestä ohjaus oli lämmintä ja otti lapsia hyvin huomioon toiminnan aikana. Ohjaustilanne säilyi hallinnassa, vaikka ohjaaja vastasi lasten kysymyksiin ohjauksen lomassa. Palautteiden mukaan osallisuus ja lasten kuuleminen toteutuivat. Erityisen onnistunutta oli havainnoijien mukaan toiminnan monipuolisuus ja lasten innostaminen. Vaihtelevalla toiminnalla lasten kiinnostus säilyi koko toiminnan ajan. Myös suunnitelman muutokset lasten toiveiden ja oloilojen mukaan olivat onnistuneita. Edellisten päivien kertaukset koettiin positiiviseksi. Englannin kielen sanojen kertausta olisi toivottu vielä lisää.

Havainnoijien mielestä toiminta oli helposti hyödynnettävissä jatkossa. He kertoivat ottavansa englantiviikolla käytettyjä aktiviteetteja käyttöönsä. He kokivat myös saaneensa myös rohkeutta käyttää englantia jatkossa lasten kanssa. Palautelomakkeen lisäksi ryhmän varhaiskasvattajat antoivat palautetta myös suullisesti. Lapset olivat olleet innoissaan viikosta ja odottaneet päivittäisiä toimintoja. Myös lasten vanhemmat olivat antaneet ryhmän varhaiskasvattajille palautetta, että lapset olivat kotona kertoneet oppimiansa sanoja ja olleet innoissaan englantiviikosta. Viikon aikana kaikki lapset oppivat englanniksi uusia sanoja. Lasten yksilölliset erot tulivat viikon päätteeksi myös esille. Kielenoppimista taustoittavista tekijöistä kertoo myös se, että ryhmän ainoa kaksikielinen lapsi oppi muita lapsia nopeammin uusia englanninkielisiä sanoja. Yksi lapsista, joka piti paljon autoista muisti vielä viikonpäätteeksi sanat *fire-ruck*=paloauto ja *policecar*=poliisiauto, vaikka niitä ei yhdessä edes kerrattu, vaan hän oli ne kerännyt minulta kysynyt.

6.7 Johtopäätökset

Opinnäytetyöni ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä oli: Miten järjestää lapsia innostavaa toimintaa englannin kielellä?

Tärkein osatekijä lapsia innostavan englanninkielisen toiminnan järjestämisessä on *lasten osallisuus*. Lasten osallisuutta on korostettu viime vuosina yhä enemmän. Myös varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa 2018 (OPH, 2018, s. 27) painotetaan lasten osuutta toiminnan suunnittelussa, toteutuksessa sekä arvioinnissa. Opinnäytetyön suunnitellun ohjelman onnistumiseen vaikuttikin juuri suunnitteluvaiheessa huomioon otetut lasten mielipiteet. Parhaiten lapset oppivat englantiviikolla heille tärkeitä sanoja, heille tärkeitä aihealueista. Opiskelijan mahdollisuus *vaikuttaa toiminnan suunnitteluun sekä opiskelun toteutukseen* on tärkeää oppimisen maksimoinnin, mutta myös tulevaisuuden kielen opiskelun kannalta. Kun kielen oppimisesta jää mukavat muistot varhaiskasvatuksessa, sen pariin on helpompaa palata myöhemmin peruskoulussa.

Toinen tärkeä tekijä lapsia innostavan toiminnan suunnittelussa on *ottaa lasten kehitystaso huomioon*. Liian helpot tai haastavat tehtävät vievät mielenkiintoa tehtäviltä ja vaikeuttavat oppimista. Toiminta englantiviikolle suunniteltiin vastaamaan viisivuotiaiden motorista, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä niin, että tehtävät olisivat sopivan haastavia. Esimerkiksi kynätehtävät oli suunnattu 4–5-vuotiaille, joissa harjoiteltiin kirjainten kirjoittamista, ja laskemista. Myös liikuntaleikit olivat heille sopivia, sillä karkeamotorinen kehitys on jo sillä tasolla, että he voivat juosta ja hyppiä, mutta esimerkiksi ilmapallon lyöminen ja silmä—käsi-koordinaatio kaipaavat vielä harjoitusta. Viitteelliset kehitystasot on hyvä tuntea, mutta *myös lasten yksittäinen havainnointi on tärkeää*. Spontaaneja suunnitelmien muutoksia on tehtävä, jos tehtävien haastavuus ei tunnu soveltuvan lapsille. Englantiviikolla lasten taitojen ja tunnetilojen havainnoinnin sekä mielipiteiden kuuntelun johdosta tehtiin nopeita muutoksia suunnitelmiin, jotta toiminta säilyisi kaikille mielekkäänä. Pedagogisen kirjallisen suunnitelman tekeminen helpottaa monipuolisen toiminnan suunnittelua, mutta äkilliset suunnitelman muutokset ovat osa hektistä varhaiskasvatuksen arkea ja on perusteltua tehdä muutoksia suunnitelmiin lapsilähtöisesti.

Opinnäytetyöni toisena tutkimuskysymyksenä oli: Miten käyttää englantia päiväkodin arjessa?

Englannin kieltä voidaan käyttää päiväkodin pääkielen tapaan arjen toiminnoissa ja aktiviteeteissa. Opinnäytetyössä englantia käytettiin *monipuolisesti erilaisissa toiminnoissa*, esimerkiksi erilaisten liikuntaleikkien yhteydessä, musiikissa ja loruissa. Vierasta kieltä voidaan käyttää *spontaanisti* esimerkiksi vaatteita nimen pukemisen yhteydessä *tai suunnitellummin*, esimerkiksi etukäteen valmistellun lorupussin muodossa. Englannin kielen opiskeluun on hyvä *yhdistää kielenkehitystä tukevia tapoja*. Yleisemmin varhaiskasvatuksessa käytettyjä kielenkehitystä tukevia tapoja on

avattu aiemmin luvuissa 4.4. ja 4.5. Näitä keinoja voidaan käyttää päiväkodissa minkä tahansa kielen opiskelun yhteydessä. Jos vieraan kielen käyttö tuntuu hankalalta, *etukäteen suunnitelluista toiminnoista on helpointa aloittaa* vieraan kielen käyttäminen ryhmässä. Varhaiskasvattajien tulisi *hyödyntää omia lahjojaan ja itselleen ominaisia tapoja* toteuttaa opetusta ja olla luova uuden kielen kanssa.

7 POHDINTA JA ARVIOINTI

Opinnäytetyöprosessi alkoi aiheen valinnalla. Aihe rajautui heti varhaiskasvatukseen, sillä opintoni ovat suuntautuneet varhaiskasvatuksenopettajan kelpoisuuteen. Aihe lähti tilaajan tarpeista ja omasta mielenkiinnostani. Aiheen vielä tarkentuessa aloin jo tutustumaan tietoperustaan. Kun aihe oli päätetty, oli mahdollista perehtyä tarkemmin tavoitteen kannalta tarkoituksenmukaiseen teoriaan. Tietoperusta täydentyi työn edetessä.

Lasten haastattelu oli mukavaa, ja englantiviikon suunnittelu oli mielenkiintoista. Ryhmähaastattelun lisäksi lapsia olisi voinut havainnoida, jotta lasten mielenkiinnon kohteet olisivat tulleet vielä paremmin ja monipuolisemmin esiin, mutta havainnointi olisi vienyt merkittävästi enemmän aikaa kuin toteutettuhaastattelu. Suunnittelua olisi voinut toteuttaa myös yhdessä lasten kanssa, mikä olisi mahdollistanut vielä enemmän lapsien oman näköisen toiminnan. Nyt suunnitelman laatiminen toteutettiin lasten toiveiden pohjalta ilman lasten läsnäoloa, jotta voitiin varmistaa toiminnan pedagoginen puoli. Kokemus helpottaa pedagogisen toiminnan suunnittelua spontaanisti, ja tämä opinnäytetyö oli juuri pedagogisen toiminnan ja lasten toiveiden yhdistämisen kannalta ammatillisesti kasvattava kokemus. Jos suunnitteluvaiheen voisi toteuttaa uudelleen, olisin vähintäänkin jutellut vielä lasten kanssa suunnitelmistani ennen englantiviikon toteutusta.

Opinnäytetyö antoi ammatillisesta näkökulmasta paljon. Varhaiskasvatuksen tehtävät ja tavoitteet ovat laajat, mutta opinnäytetyö antoi mahdollisuuden syventyä niihin laajemmin. Pedagogisten suunnitelmien kirjallinen laatiminen oli hyvää harjoitusta tulevaan työhön. Toiminnallisesti toteutettu opinnäytetyö antoi varmuutta toimia itsenäisesti lapsiryhmän kanssa. Prosessin aikana opin paljon uutta kielen kehityksestä ja kielen opettamisesta, ja opinnäytetyötä tehtyä materiaalia voin jatkossa hyödyntää myös työssäni. Kielen tukemisen keinoja voi harjoittaa pääsääntöisesti minkä tahansa uuden opetettavan kielen kanssa. Kirjallinen raportointi oli haastavinta koko opinnäytetyöprosessissa ja sille olisin voinut varata vielä enemmän aikaa. Englantiviikon suunnitteluun ja toteutukseen panostin ja laitoin paljon aikaa, ja siihen olen tyytyväinen, sillä se oli lapsille mielekäs. Lapsilta ja kasvattajilta saatu palaute osoitti viikon olleen innostava ja hyödyllinen. Lasten ja varhaiskasvattajien kanssa tehty yhteistyö oli antoisaa ja siitä jäi hyvä mieli.

Englannin kielen hallintaa arvostetaan paljon Suomessa tänä päivänä. Yhä useampi vanhempi toivoo lapsellensa kaksikielistä varhaiskasvatusta. Kielen opetuksen varhaisemmalla aloituksella pyritään helpottamaan kielen opiskelua ja pienentämään oppilaiden tasoeroja kielenhallinnassa. Näin ollen tulevaisuudessa varhaiskasvatuksessa varmasti nähdään yhä enemmän kielten opetusta ja kieliin tutustumista, vaikka se ei pakolliseksi tulisikaan. Vaikka englannin asema yhteiskunnassamme on tärkeä, toivottavaa olisi, että kielenopetus ei supistuisi pelkästään englannin kieleen, vaan muidenkin kielten oppimiseen kannustettaisiin. Kielisuihutus on loistava tapa tutustua useisiin erilaisiin kieliin ja innostua niistä.

LÄHTEET

Airaksinen, T. & Vilkka, H. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Alijoki, A. & Pihlaja, P. (2016). Pedagogiset rakenteet ja ratkaisut lasten erityisen tuen tarpeiden näkökulmasta. E. Hurjala & L. Turja. (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus, ss. 262–275.

Aro, T. & Siiskonen, T. (2014). Näin Matti oppi puhumaan. Teoksessa T. Siiskonen, T. Aro, T. Ahonen & R. Ketonen (toim.) *Joko se puhuu?* Jyväskylä: PS-kustannus, ss. 13–20.

Bergroth, M. (2015). *Kotimaisten kielten kielikylpy*. Vaasan yliopiston julkaisuja selvityksiä ja raportteja 2020. Haettu 29.2.2020 osoitteesta https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-617-3.pdf

Borg, S. (n.d.). Kyselylomakkeen laatiminen. KvantimOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Haettu 19.4.2020 osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>

Halme, K. (2011). Maahanmuuttajataustaisten lasten kielikasvatus varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Teoksessa M. Nurmilaakso & A. Välimäki (toim.) *Lapsi ja kieli*. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, ss. 86–101.

HAMK. (2018). *Opinnäytetyöopas*. Haettu 29.2.2020 osoitteesta <https://www.hamk.fi/opiskelijan-ohjeet/opinnaytetyo/>

HAMK. (n.d.). Avoimen varhaiskasvatustoiminnan suunnitelmapohja. Hämeen ammattikorkeakoulu, sosionomikoulutus. Vain sisäiseen käyttöön.

Hakamo, M. (2011). *Puhekuppia*. Helsinki: Lasten Keskus.

Helenius, A. & Korhonen, R. (2017). Leikin ensi askeleita. Teoksessa E. Hurjala & H. Turja. (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus, ss. 69–77.

Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. (2012). *Kategoriat, kulttuuri & moraalit*. Tampere: Vastapaino.

Jyväskylän yliopisto. (n.d.). Tutkimuksen toteuttaminen. Tutkimustulosten luotettavuus ja pätevyys. Haettu 29.2.2020 osoitteesta <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/tutkimusprosessi/tutkimuksen-toteuttaminen#tutkimustulosten-luotettavuus>

Kajander, K. (2016). "Tää on älyttömän kivaa!" Kokemuksia kielirikasteisesta opetuksesta Jyväskylässä ja Laukaassa. Varhaiskasvatuksen ja pe-ru-sopetuksen kielirikasteinen koulutusiltapäivä Tampere 18.4.2016. Jy-vä-skylän yliopisto, OKL. Haettu 30.8.2019 osoitteesta <https://kieliakehiin.blog.tampere.fi/files/2016/04/Kielirikasteinen-toiminta-Jyv%C3%A4skyl%C3%A4ss%C3%A4.pdf>

Kivijärvi, T. (2017). Vieras- ja monikielisen lapsen ja perheen tukeminen. Teoksessa E. Hurjala & L. Turja. (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus, ss. 250–262.

Korpilahti, P. & Pihlaja, P. (2018). Puheen ja kielen kehityksen vaikeudet. Teoksessa P. Pihlaja & R. Viitala (toim.) *Varhaiserityiskasvatus*. Jyväskylä: PS-kustannus, ss. 183–200

Kuula, A. (2011). *Tutkimusetiikka*. Vastapaino: Tampere.

Launonen, K. (2007). Vuorovaikutus: kehitys, riskit ja tukeminen kuntoutuksen keinoin. Helsinki: Kehitysvammaliitto.

Lauren, C. (2000). *Kielten taitajaksi*. Jyväskylä: Atena Kustannus oy.

Lyytinen, P. (2014). Kielenkehityksen varhaisvaiheet. Teoksessa T. Siiskonen, T. Aro, T. Ahonen, R. Ketonen (toim.) *Joko se puhuu?* Jyväskylä: PS-kustannus, ss. 51–71.

Merikoski, H. & Pihlaja, P. (2018). Puheen ja kielen kehityksen tukeminen varhaiskasvatuksessa. Teoksessa P. Pihlaja & R. Viitala (toim.) *Varhaiserityiskasvatus*. Jyväskylä: PS-kustannus, ss. 201–222.

MLL. (2018). Lapsen kasvu ja kehitys. Mannerheimin lastensuojeluliitto. Päivitetty 24.7.2019. Haettu 15.9.2019 osoitteesta <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/>

Mäkinen, O. (2006). *Tutkimusetiikan ABC*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Nieminen, L. (2010). Lasten ja nuorten tutkimus: oikeudellinen tarkastelu. Teoksessa H. Lagström, T. Pösö, N. Rutanen, K. Vehkalahti (toim.) *Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka*. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, ss. 25– 42.

Nikula, T. & Marsh, D. (1997). *Vieraskielisen opetuksen tavoitteet ja toteuttaminen*. Helsinki: Opetushallitus.

Neitola, M. (2017). *Nyt on pedagogiikan aika! Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri muuttuu*. Lastentarhanopettajien liitto. Haettu 29.8.2019 osoitteesta <https://www.lastentarha.fi/uploads/2018/10/31eded03-pedagogiikanaikajulkaisu-6.pdf>

OPH. (n.d). Varhaiskasvatuksen tehtävä. Mitä on varhaiskasvatus? Opetushallitus. Haettu 29.8.2019 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>

OPH. (2018). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018*. Määräykset ja ohjeet 2018: 3a. Opetushallitus. Haettu 2.6.2019 osoitteesta https://www.oph.fi/download/195244_Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet19.12.2018.pdf

OKM. (n.d). Varhaiskasvatus. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Haettu 29.8.2019 osoitteesta <https://minedu.fi/varhaiskasvatus>

OKM. (2018). A1-kielen varhentaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Haettu 29.8.2019 osoitteesta <https://minedu.fi/kielten-opetuksen-varhentaminen>

Pietilä, P. & Lintunen, P. (2014) Kielen oppiminen ja opettaminen. Teoksessa P. Pietilä & P. Lintunen (toim.) *Kuinka kieltä opitaan?* Helsinki: Gaudeamus, ss. 11–25.

Puchta, H. (2015). How to teach very young learners successfully. *Cambridge University Press* ELT. Haettu 11.1.2020 osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=up6zx7587e4>

Pönkko, A. & Sääkslahti, A. (2017). Liikkuva lapsi. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus, ss. 136–149.

Raittila, R. (2013). Pienryhmätoiminta ja leikkialueet: Varhaiskasvatuksen pedagoginen toimintaympäristö rakentuu arkisissa käytännöissä. Teoksessa K. Karila & L. Lipponen (toim.) *Varhaiskasvatuksen pedagogiikka*. Tampere: Vastapaino, ss. 69–112.

Raittila, R. (2017). Ympäristökasvatus on lasten toimintaa. Teoksessa E. Hujala & L. Turja (toim.) *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Jyväskylä: PS-kustannus, ss. 210–220.

Ruokonen, I. (2011). Musiikin monet kielet. Teoksessa M. Nurmilaakso & A. Välimäki (toim.) *Lapsi & kieli: kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. Helsinki: Unigrafia Oy, ss. 62–69.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006a). Havainnointi. Kvali-MoTV- Metelmäopetuksen tietovaranto [verkkajulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Haettu 7.3.2020 osoitteesta https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_4.html

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006b). Ryhmähaastattelu. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]. Haettu 29.2.2020 osoitteesta https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_4.html

Skinnari, K. & Sjöberg, S. (2018). Varhaista kielenopetusta kaikille. Selvitys varhaisen ja vapaaehtoisen kielenopetuksen tilasta sekä toteuttamisen edellytyksistä kunnissa. Soveltavan kielitutkimuksen keskus. Jyväskylän yliopisto. Haettu 08.03.2020 osoitteesta <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/solki/tutkimus/julkaisut/pdf-julkaisut/varhaista-kieltenopetusta-kai-kille.pdf>

THL. (2019). Osallisuuden edistäminen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Päivitetty 31.1.2019. Haettu 30.8.2019 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen>

TENK. (2012). Hyvä tieteellinen käytäntö. Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta. Haettu 29.2.2020 osoitteesta <https://www.tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanto>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. Haettu 29.8.2019 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>

Åkerfelt, T. & Laitinen, M. (2016) *Leikki esiopetuksessa – tukimateriaali*. Opetushallitus. Haettu 15.3.2020 osoitteesta https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/leikki_esiopetuksessa_tukimateriaali_0.pdf

Lupakysely lapsen vanhemmille/huoltajille

Hei!

Olen sosionomiopiskelija Hämeen ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötä aiheesta vieras kieli varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö ja sisältää englanninkielisen teemaviikon päiväkodilla. Tarkoituksena on järjestää lapsia innostavaa pienryhmätoimintaa, johon on yhdistetty englanninkielinen kielisuihku. Kevään viisivuotiaat on valittu pienryhmätoimintaan. Lasten osallisuuden lisäämiseksi haastattelen heitä heidän toiveistaan ennen toiminnallista viikkoa. Haastattelut ovat lapsille vapaaehtoisia ja luottamuksellisia. Äänitän haastattelut, jotta voin varmistua lasten toiveiden huomioimisesta. Äänitteitä ei kuuntele kukaan muu kuin minä ja äänitteet hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua. Huolehdi lasten anonymiteetistä ja opinnäytetyössä ei tule selviämään lapsen henkilöllisyyteen liittyviä asioita. Opinnäytetyön toiminnallinen osuus tapahtuu marraskuussa 2019 ja opinnäytetyön on tarkoitus valmistua maaliskuuhun 2020 mennessä.

Lapsen nimi: _____

Annan luvan lapselleni osallistua haastatteluun ja toiminnalliseen osuuteen

Kuvia lapseni pienryhmässä tekemistä tuotoksista saa käyttää julkaistavassa opinnäytetyön raportissa.

Kuvia lapseni pienryhmässä tekemistä tuotoksista ei saa käyttää julkaistavassa opinnäytetyön raportissa.

Lapseni ei saa osallistua opinnäytetyön toteutukseen lainkaan.

Huoltajan allekirjoitus: _____

Palautathan lapun mahdollisimman pian, viimeistään 4.10, jotta pääsen aloittamaan toiminnan suunnittelun yhdessä lasten kanssa.

Ystävällisin terveisin Sanni Dixon
sanni.dixon@student.hamk.fi

Tutkimussuostumus varhaiskasvattajille

Suostumus opinnäytetyöhön osallistumisesta

Opinnäytetyön tekijä: Sanni Dixon

Opinnäytetyön nimi: Vieras kieli varhaiskasvatuksessa englanninkielinen -teemaviikko päiväkotiin.

Opinnäytetyön tarkoitus on järjestää lapsia innostavaa toimintaa viikon ajan pienryhmässä käyttäen englannin kielisuihkutusta. Tavoitteena on kehittää keinoja tuoda englanninkieltä päiväkodin arkeen mahdollisimman helposti. Tarkoituksena on osallistaa lapsia ja varhaiskasvattajia jo suunnitteluvaiheessa. Opinnäytetyö julkaistaan netissä sen valmistuttua.

Minulle on selvitetty yllä mainitun tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuksessa käytettävät tutkimusmenetelmät. Olen tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Olen myös tietoinen siitä, että tutkimukseen osallistuminen ei aiheuta minulle minkäänlaisia kustannuksia, henkilöllisyyteni jää vain tutkijan tietoon, minua koskevaa aineistoa käytetään vain kyseiseen tutkimukseen ja aineisto hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Suostun myös siihen, että antamiani tietoja käytetään kyseisen opinnäytetyön tarpeisiin.

Voin halutessani keskeyttää tutkimukseen osallistumisen milloin tahansa ilman, että minun täytyy perustella keskeyttämistäni.

Päiväys

Allekirjoitus ja nimenselvennys

Kysely varhaiskasvattajille

Mitä toivot lasten oppivan toiminnallisen viikon aikana?

Koetko englannin opettamisen lapsille haasteelliseksi? Miksi?

Mitä haluaisit itse oppia englannin kielen opettamisesta lapsille?

Mitä lasten mielenkiinnon tai kiinnostuksen kohteita olet huomannut, havainnoidessasi ryhmäsi viskareita?

Kiitos vastauksista! Palauthan kyselyn viimeistään 01.11.

Lasten teemahaastattelun runko

Kiinnostuksen kohteet

1. Mistä te tykkäätte?
2. Millä te tykkäätte leikkiä?
Mikä on sun lempileikki?
3. Mikä peli on susta kiva?
Tykkäätkö pelata mitään lautapelejä?

Englannin kieli

4. Ootteko te opetellut täällä päiväkodissa mitään englanniksi?
5. Ootteko te kotona opetellut englantia?

PEDAGOGISET SUUNNITELMAT

Päivä 1

1. Työtapa

Englannin kieli & tiede

2. Toiminnan kuvaus

Toiminnan aloitus: "piiri"

Tervehdys, toiminnan esittely -5min.

Simon says (stand up, sit down, jump, touch your head etc)- n. 10min Maiden esittely (joissa englantia puhutaan, esimerkkeinä Englanti, USA, Australia) -15 min

-Kartta, missä maat sijaitsevat

-Elokuvien trailerit (Englanti: Paddington, USA: Madagascar, Australia: Blinky Bill) /kuvat miltä siellä näyttää, mitä erityistä maissa on (esim. ilmasto, eläimet, ruoka) ja miltä kieli kuulostaa

Toiminnan lopetus: Palaute/fiilis piiri

3. Kohderyhmä

viisivuotiaat

4. Tavoitteet (sosiaaliset, psyykkiset, fyysiset)

Sosiaaliset: oman vuoron odottaminen, toisen kunnioittaminen

Psyykkiset: englannin kielen ymmärtäminen, eri maihin ja kulttuureihin tutustuminen

5. Lasten osallisuus

Lapsella oikeus valita osallistuuko toimintaan. Toimintaa voidaan myös muokata lasten toiveiden mukaisesti.

6. Ajankäyttö

30-35min toiminta, 10 min palaute

7. Tarvittavat välineet

-tabletti& kaiutin

8. Pedagogisen toiminnan viitekehystä.

Kielten rikas maailma: kielen ymmärtäminen (simon says, kuvat/ trailerit) ja kielen tuottaminen (keskustelu)

Monilukutaito: Kuvalukutaito (elokuvatrailerit, kuvat)

Vuorovaikutus ja ilmaisu: Itsensä ilmaisu (palaute ja keskustelu), vuoro-vai-
kutus (yhteistyötaidot, muiden kunnioitus)

Ajattelu ja oppiminen: yhteinen keskustelu

9. Tapa, jolla kysytään palautetta lapsilta & varhaiskasvattajalta

Fiilisrinki, jokainen halukas saa kertoa mikä fiilis jäi, mikä oli kivaa, mikä tylsää. Varhaiskasvattaja täyttää valmiiksi tehdyn kyselylomakkeen.

Päivä 2

1. Työtapa

Liikunta

2. Toiminnan kuvaus:

Simon says (stand up, sit down, lift your leg, touch your head etc)- n. 10min

Ilmapallo tennis –10 min

Maa-meri-laiva –10 min

Oma puoli puhtaaksi –5-10 min

3. Kohderyhmä:

viisivuotiaat

4. Tavoitteet:

Sosiaalinen: kaverin kunnioitus

Yhteistyötaidot

Yhdessä toimiminen

Psyykkinen: ohjeiden kuuntelu & noudattaminen, säännöt

Fyysinen: karkeamotoriikka

5. Lasten osallisuus:

Lapsella oikeus valita osallistuuko toimintaan. Toimintaa voidaan myös muokata lasten toiveiden mukaisesti.

6. Ajankäyttö:

35-40 min, 5 min palaute

7. Tarvittavat välineet:

-ilmapallot

-tennismailat (tehty valmiiksi pahvilautasista ja tikuista)

-maalarin teippi

-pehmeitä palloja/sanomalehtipalloja

8. Pedagogisen toiminnan viitekehys:

Kielten rikas maailma: kielellinen ymmärtäminen (säännöt), kielen tuottaminen (vuorovaikutus kaverin kanssa)

Kasvan, liikun ja kehityn: liikuntaleikit

Ajattelu ja oppiminen: liikuntaleikit

Vuorovaikutus ja ilmaisu: itsensä ilmaisu ja muiden kuuntelu (tiimityö ja palaute)

9. Palaute:

Hulavanteet merkitään hymynaamoilla ja lapset saavat viedä niihin pallot sen mukaan pitikö toiminnasta. Varhaiskasvattajalta palaute kysytään valmiin kyselyn avulla.

Päivä 3

1. Työtapa

Tehtävät ja lorut

2. Toiminnan kuvaus

Tervehdys

Lorupussi –5 min

Eläinbingo - 10 min

Kynätehtäviä - 15 min

Palaute

3. Kohderyhmä

viisivuotiaat

4. Tavoitteet

Sosiaaliset: yhteistyö ja toisen kunnioitus

Psyykkiset: uusien sanojen oppiminen, ongelman ratkaisutaidot tehtävissä

Fyysiset: hienomotoriikka (kynäote), tehtävät

5. Lasten osallisuus

Lapsella oikeus valita osallistuuko toimintaan. Toimintaa voidaan myös muokata lasten toiveiden mukaisesti.

6. Ajankäyttö

30-35min, 10 min palaute

7. Tarvittavat välineet

-lorupussi, lorut

-eläinbingoruudukot ja vihjeet

-tehtävät

-tuolit & pöydät

-kynät

8. Pedagogisen toiminnan viitekehys

Kielten rikas maailma: kielen ymmärtäminen (lorut, tehtävät, ohjeet) kielen tuottaminen (lorut)

Ajattelu ja oppiminen: muisti ja päättelytaidot (lorut, tehtävät)

Monilukutaito: bingo (kuvalukutaito)

9. Palaute

Fiilirinki lapsille, varhaiskasvattajalle valmis kysely tabletilla/paperilla

Päivä 4

1. Työtapa

Askartelu

2. Toiminnan kuvaus

Tervehdys

Lumihiihtä askartelu (helmi pujottelu) -20 min

Talvilaulu "I'm a little snowman" -5-10 min

Palaute -10 min

3. Kohderyhmä

viisivuotiaat

4. Tavoitteet

Sosiaalinen: yhteistyö, toisen auttaminen ja kunnioitus

Psyykinen: uuden laulun opettelu, itsensä ilmaisu

Fyysinen: hienomotorinen (silmiä-käsi-koordinaatio)

5. Lasten osallisuus

Lapsella oikeus valita osallistuuko toimintaan. Toimintaa voidaan myös muokata lasten toiveiden mukaisesti.

6. Ajankäyttö

30-35min, 10 min palaute

7. Tarvittavat välineet

-helmet

-ohut askartelupunos

-pöydät & tuolit

-puhelin & kaiutin

8. Pedagogisen toiminnan viitekehys

Ilmaisun monet muodot: itsensä ilmaisu askartelun ja musiikin kautta

Kielten rikas maailma: kielen ymmärtäminen (ohjeet), kielellinen ilmaisu (musiikki)

Tutkin ja toimin ympäristöni: askartelu (lukumäärät, geometriset muodot)

Vuorovaikutus ja ilmaisu: muiden kuuntelu, itsensä ilmaisu (musiikki, askartelu, palaute)

9. Palaute

Helmet hymynaamoin varustettuihin purkkeihin. Varhaiskasvattajille valmis kysely tabletilla/paperilla.

Päivä 5

1. Työtapa

Tarina ja aarrejahti

2. Toiminnan kuvaus

Tervehdys

Tarina englanniksi -10min

Aarrejahti –20 min

Palaute-10min

3. Kohderyhmä

viisivuotiaat

4. Tavoitteet

Sosiaaliset: yhteistyö kavereiden kanssa

Psyykkiset: päättely, ongelman ratkaisu, ohjeiden ymmärtäminen

5. Lasten osallisuus

Lapsella oikeus valita osallistuuko toimintaan. Toimintaa voidaan myös muokata lasten toiveiden mukaisesti.

6. Ajankäyttö

n. 40-45 min

7. Tarvittavat välineet

- kirja (joko Ryhmä Hau:n Aina valmiina/ Tomi ja Milla etsivät aarretta: molemmissa aarrejahti-teema)

-vihjeet

-aarre

8. Pedagogisen toiminnan viitekehys

Kielten rikas maailma: kielen ymmärtäminen (säännöt, kirja), kielen tuottaminen (vuorovaikutus aikuisen ja muiden lasten kanssa)

Tutkin ja toimin ympäristössäni: aarrejahti (havainnot)

Ajattelu ja oppiminen: aarrejahti (päätelytaidot)

Vuorovaikutus ja ilmaisu: palaute, toiminta yhteistyössä ryhmäläisten kanssa.

Monilukutaito: kuvalukutaito (aarrejahti, kirja)

9. Palaute

Fiilis kysely lapsille tabletilla, varhaiskasvattajille paperilla

Lorupussin lorut

Veggies

Carrots, peas and broccoli
vegetables are good for me,
for my snack and in my lunch
veggie sticks are great to munch.

I'm a policeman

I'm a police officer, with my star
I help people, near and far
If you have a problem, call on me,
and I'll be there
one, two, three!

Autumn leaves

Autumn leaves,
come falling down
red, yellow, orange, brown,
down, down, down.

The Ocean

I like the ocean, I like the sea,
I like the water,
splashing on me!

Green Giant

There lived a green giant,
whose name was Sam
His hair was the color of strawberry jam,
he had one brown and one blue eye,
and a beard the color of pumpkin pie.

The itsy-bitsy monkey

The itsy-bitsy monkey,
climbed up on a tree,
down came a coconut and
hit him on his knee!
Out came a lion,
shaking his mighty mane,
and then itsy-bitsy monkey
climbed up the tree again!

Popcorn

Pop, pop, popcorn, popping in the pot.
Pop, pop, popcorn, eat it while it's hot!
Pop, pop, popcorn, butter on the top.
When I eat popcorn,
I can't stop!

Princess

Once upon a time
in a land so far away,
a princess kissed a frog
well that just made his day!

Winter

Winter, winter. Cold and ice,
a mug of hot chocolate would be nice.
Winter, winter. Long dark nights,
kids bundle up for snowball fights.

My turtle

This is my turtle, he lives in a shell.
He likes his home very well.
He pokes his head out,
when he wants to eat,
and pulls it back,
when he wants to sleep.

The little frog

I saw a little frog,
he was cuter than can be,
he was sitting on a log
and I'm sure he croaked at me.

Five little cupcakes

Down around the corner,
at the bakery shop,
five little cupcakes,
with sprinkles on top.

Lady bug

Lady bug, lady bug,
fly out of the farm,
and land right, on my little arm.
lady bug, lady bug,
fly out of the tree,
and land right, on my little knee!

Superhero

If I was a superhero,
I'd have special powers,
like extra strong legs,
for jumping over towers.
If I was a superhero,
I'm sure all agree,
the world would be better
because of me!

Firefighters

Firefighters wear big red hats.
Climb up the ladders to rescue cats.
Race when they hear fire alarms,
to help keep people safe from harm.

Palautekysely

Päivämäärä:

1. Miten ohjaaja huomioi lapset toiminnassa?

2. Mikä onnistui toiminnassa?

3. Mitä kehitettävää toiminnassa oli?

4. Aiotko hyödyntää jotain toimintaa jatkossa?